

ISSN 2010-7013
9177201017010000

КИШИ БОШИГА 440 МИНГ СЎМ ОҚИЛОНА ЕЧИММИ?

14.

@Xolisnazar

@Xolis_nazar

www.mahalladosh.uz

Маҳалла

№ 23

(2005)

2021 йил 5 июнь

Маҳмуджон ЭШОНҚУЛОВ карикатураси

8.
**BAZIRLIK
CHIN MAЪNODA
XODIMLARNI ҚЎЛЛАБ-
ҚУВВАТЛАШИ КЕРАК!**

9.
**РАҚОБАТ БЎЛМАС ЭКАН,
«UZAUTO MOTORS»
ЎЙИНЛАРИ ТУГАМАЙДИ**

10.
**MUAMMONI BARTARAF
ETISH UCHUN INSON
ҚУРБОН БЎЛИШИ
ШАРТМИ?**

КОРРУПЦИЯ ҚАЧОН ЙЎҚ БЎЛАДИ?

3.

**БЮДЖЕТ МАБЛАҒЛАРИНИ
НАЗОРАТ ҚИЛИШ
МУМКИНМИ?**

13.

**ҚЎПОЛ ШАХСГА РАҚБАРЛИК
ИШНИ ТОПШИРИБ
БЎЛМАЙДИ**

14.

**ЎҚИТУВЧИ КАЛТАК
ЕБ ЮРАВЕРАДИМИ?**

18.

ЕР АЖРАТИШ БЎЙИЧА ҲОКИМДА ВАКОЛАТ БЎЛМАЙДИ

Афсуски, шунча чора-тадбирларга қарамай, ҳали-ҳануз ер ресурсларини талон-торож қилиш, ўзбошимчилик билан эгаллаш ва ноқонуний сотиш ҳолатлари кузатилмоқда.

Ноқишлоқ ва қишлоқ хўжалиги ерларини ажратиш тартиби барча учун бир хил ва шаффоф эмас. Кўринадики, ерни бозор активига айлантириш, унинг иқтисодий қийматини белгилаш ва молиявий оборотга киритиш бўйича ишларни жадаллаштириш, ер ажратиш ва ундан фойдаланиш соҳасида давлат ва жамоатчилик назоратини кучайтиришга эҳтиёж бор.

Муаммо нимада? Очиги, сўнгги пайтларда ер кимлар учундир ўзига хос «даромад манбаи»га айланиб улгурди. Кунда-кунора шу билан боғлиқ ноқонуний ҳолатлар, порахўрликлар ҳақида эшитиб қоляпмиз. Қолаверса, ҳокимларга ер ажратиш ва уни қайтариб олиш бўйича берилган ваколат кўп ҳолларда коррупцияга йўл очмоқда. Худуд раҳбари хоҳ у ноқишлоқ, хоҳ у қишлоқ хўжалигига мўлжалланган ер бўлсин, ўзи хоҳлагандай кимгадир бериши ёки кимдир фойдала-

наётган ерни тортиб олиши одатий ҳолга айланиб қолди.

Нима қилиш керак? Президент Шавкат Мирзиёев раислигида 3 июнь кўни ўтказилган ер муносабатларини такомиллаштириш масалаларига бағишланган йиғилишда юқоридаги ҳолат бўйича қатор таклифлар ўртага ташланди. Жумладан, ерга бўлган ҳуқуқ турларини 6 тадан 3 тага қисқартириш, бунда мерос қилиб қолдирилган умрбод эгалик, доимий эгалик, вақтинча фойдаланиш ҳуқуқлари билан ер ажратиш каби бозор иқтисодиёти талабларига мос бўлмаган амалиётларни тугатиш ҳамда ерни хусусий секторга мулк ва ижара ҳуқуқи, давлат ташкилотларига доимий фойдаланиш ҳуқуқи асосида бериш тартиби жорий этилиши кўзда тутилмоқда.

Эндиликда ҳоким қарори билан нодавлат секторга ер ажратиш ҳамда ерларни

тўғридан-тўғри ва текинга бериш амалиёти, шунингдек, туман ҳокимларининг ер ажратиш ва қайтариб олиш ҳақида қарор қабул қилиш ваколати тўлиқ бекор қилинади. Ноқишлоқ ерлар хусусий мулк қилиб, хусусийлаштириш мумкин бўлмаган ерлар эса ижара ҳуқуқи асосида сотилади. Қишлоқ хўжалиги ерларини фақат ижара ҳуқуқи асосида ажратиш тартиби киритилади.

Иқтисодчи Отабек Бакировнинг фикрича, 1991 йилда квартиралар эгаларига бепул «приватизация» қилиб берилганидек, тураржойлар турган ер майдонлари ҳам амалдаги эгаларига бепул хусусийлаштирилиб берилиши керак. «Бу амалдаги режимнинг легитимлигини қаррасига оширибгина қолмай, қиймати бир неча триллион сўмлик ер майдонларини бозор оборотига киритади, ҳақиқий капиталистик муносабатлар томон муҳим ижтимоий қадам ташланган бўлади. Одам-

ларимиз бир вақтнинг ўзида катта миқдорда қиймат ва капиталга эга бўладилар».

Яна бир муҳим жиҳат — ҳозирда ердан фойдаланиш ҳуқуқи номоддий активлар тоифасига киради. Мисол учун, қонунчиликка кўра, кредит олиш учун ердан фойдаланиш ҳуқуқини гаров сифатида қўйишига ҳеч қандай тўсиқ йўқ. Шундай бўлса-да, бу тижорат банклари учун қизиқ эмас. Негаки, ердан фойдаланиш ҳуқуқини пулга айлантириш тизими ҳозирча йўқ. Агар ердан фойдаланиш ҳуқуқи бозорда талаб юқори маҳсулотга айланган бўлиб, уни ердан фойдаланув-

чининг ўзи тасарруф этса, иккиламчи бозор яратилиб, унда мазкур ҳуқуқ эркин олди-сотдиси амалга оширилса, гаровга қўйилган ҳуқуқ адолатли нарҳда баҳоланса, ердан фойдаланиш ҳуқуқини риск ва хатарлардан ҳимоялаш бўйича мустаҳкам суғурта тизими амалда фаол ишласа, банк бу усулда кредит беришдан манфаатдор бўлади. Ана шунда ердан фойдаланиш ҳуқуқи ўз турли битимлар объекти бўла олади. Содда қилиб айтганда, бозорда талабгир товарга айланади.

Иброҳим ПЎЛАТОВ.

РАИС СЎЗ СЎРАЙДИ

ТАҚСИМОТДА ХУДУДЛАР ШАРОИТИ ҲИСОБГА ОЛИНИШИ КЕРАК

Маҳалламизда 6 минг 370 нафар аҳоли истиқомат қилади. Одамлар деҳқончилик ортидан кун кечиради. Шунга монанд айни пайтда бизни сув масаласи қийнаб турибди.

Тўғри, ичимлик суви бўйича камчиликлар йўқ, аҳоли 100 фоиз сув билан таъминланган. Бунда ҳар бир хонадонда «қран» ўрнатилган. **Асосий масала** — томорқаларни суғориш учун сув керак. Бу йил оғирроқ келди, каналлар қуриб қолган. Одамлар айни ҳосилни йиғиштириб оладиган пайтда сув йўқлиги панд беряпти. Масала ечими бўйича тегишли ташкилотларга таклифлар

киритганмиз.

Яна бир масала — тақсимот билан боғлиқ. Худудларга субсидия, кредит ажратиш борасида тақсимот қайта кўриб чиқилса, яхши бўларди. Дейлик, ҳозирда туманимиздаги маҳаллаларнинг айримларида 2 минг, бошқасида 3-4 минг, биз каби катта худудларда эса 6-7 минг нафар аҳоли истиқомат қилади. Бироқ барча йиғинларга, масалан, 10 та субсидия ажра-

тилади. Бу ўринда аҳоли сонига қараб тақсимот қилиниши керак.

Қишлоқ худуди бўлгани боис **жиноятчилик** деярли йўқ. Бироқ **ажралишлар масаласида** айрим мулоҳазалар бор. Дейлик, жорий йилнинг ўтган даври мобайнида 5 та оила ажрашиш бўйича ариза берган. Ҳозирча уларнинг иккитасини яраштирдик. Бунда ҳар икки томоннинг катталари билан

маслаҳат қилдик. Нурунийлар орқали уларга насиҳат қилган пайтларимиз ҳам бўлди. Натижа яхши. Қолган учта оила билан ҳам шундай ишляпмиз. Бугун ажралишларга сабаб бўлаётган кишиларга турли жарималар қўллаш борасида фикрлар айтиляпти. Менимча, бу ўринда ота-оналар масъулиятини ошириш керак. Чунки ажрашаман деган киши жаримани қандай бўлмасин тўлаш

Облоберди НОРОВ, Шофиркон туманидаги «Жуйнав» маҳалла фуқаролар йиғини раиси.

йўлини топади. Бироқ унга катталар насиҳат қилса, ўрни келса, қаттиққўллик қилса, талаб қўйса, маҳалла фаоллари ҳам масала моҳиятини тўлиқ тушунтира олса, муаммога ечим топиш мумкин.

Пора беришнинг ҳам, олишнинг ҳам усули кўп. Ҳар икки шахснинг мақсади, фикри бир жойдан чиққанида эса коррупциянинг олдини олишнинг имкони йўқдек гўё. Қанча назорат қилма, қанча қўрқитма, барибир йўлини топишади.

КОРРУПЦИЯ

ҚАЧОН ЙЎҚ БЎЛАДИ?

Демак, йиллар мобайнида иш битиришнинг коррупцион схемаларидан бошқа ҳеч бир йўлини билмай келган одамларга тўғри, қонуний усулларни ўргатиш керак.

Пора талаб қилган ёки бирор нима илинжида ишни чўзаётган матасаддиларни тегишли идораларга топширишдан чўчиш, «казёллик» деган, худодан қўрқмайди-ган ўғрилар ўзларини ҳимоя қилиш учун йўлаб топган халқ, миллатга фақат зарар етказувчи тушунчаларни унуттиришимиз керак. Коррупцион ҳолатлар ҳақида хабар берган шахсларни қўллаб-қувватлаш, зарур бўлса, пул мукофотларидан

ташқари, орденлар билан тақдирлаш лозим. Уларнинг ҳурматини ошириш бўйича тарғибот ишларини кучайтириш даркор.

Энг муҳими, рақамли технологияларни кенг жорий қилишни давом эттириш, жараёнларда инсон омилини имкон қадар камайтириш яхши самара бериши аниқ. Куни кеча бўлиб ўтган йиғилишда Президент Шавкат Мирзиёев айнан шулар ҳақда гапирди.

«Коррупциянинг олдини олиш бўйича менга таклиф бериш керак, — деди Президент. — Рақамлаштиришни тезлаштирсак, коррупцияни йўқ қилолмаймиз. Энг катта нарса —

рақамлаштириш. Пулларни иқтисод қилиб, одамларнинг розилигини ошираверсак, жамият ўзгаради. Коррупциядан ҳоли тармоқ қилиш керак. Ҳаммаси давлатнинг, халқимизнинг пули. Нимага коррупция бўляпти? Нимага ер сотяпти? Қаерга қараяпти бу ноинсофлар? 1 июлдан бошлаб ким мана шундай қилса, туман, шаҳар ҳокими жазоланади, қонун бор унга. 50 минг доллар пора бераётганда қўлга тушяпти, машина олаётганда қўлга тушяпти. 30 минг (доллар) билан қўлга тушяпти. Нима бу? Тизим бўлиб кетганми Самарқандда? Ҳамма вилоятларга тегишли,

энди биринчи раҳбар ишдан кетади. Тизим бундан ҳам қаттиқ бўлади. Қонун устувор, жазо муқаррар бўлиши керак. Одамлар ишониши керак. Ўзбекистонда коррупция йўқлигига. Алоҳида коррупция бўйича қонунни тезлаштириш керак. Қонун устувор, жазо муқаррар эканини кўрсатиш керак. Пулни ўғри-

лик қилиши учун топиб берганимиз йўқ. Бунини одамларни эшитиш учун қилишимиз. Одамларнинг оғирини енгил қилиш учун қилишимиз. Юриб, кўриб кўрмасликка олганмиз 27 йил. Энди битта нарса — қонун устувор, жазо муқаррар бўлади».

Тан олиш керак, Президентнинг шунча куюнишига қарамай, қуйи ва

ўрта поғона ва ҳатто, ундан-да юқорироқда бу гапларга қулоқ осини ис-тамаётганлар ҳали кўп. Ислохотларни очиқча «собатаж» қилаётган «қулоқсизлар»нинг эса қулоғини кесиб олиш пайти келган кўринади.

Президент нутқидан кўриниб турибдики, ислохотларга пичоқ ураётганларнинг пичоғи бориб суюкка қадалган. Энди шафқат бўлмайди. Назаримизда, бу гапларнинг натижаси тез орада кўринади. Бизларни шов-шувли жиноий процесслар, ишдан олиш ва лавозимдан кетиш ҳолатлари кутяпти.

**Комрон
ТУРҒУНОВ.**

РАИС СЎЗ СЎРАЙДИ

«МУАММОСИЗ МАҲАЛЛАЛАР ҲАМ БОР...»

Маҳалламизнинг доврўғини республикамиздан ташқарида ҳам жуда яхши билишади. Биз қўлигул хунармандлар, моҳир ошпазлар ҳудуди ҳисобланамиз. Фарғона вилоятига келган меҳмон борки, «Оқ-ер» чойхоналарида бир чўқим ош едилмайди.

Тўғриси, ҳозирда маҳалламиздан чет элларда, Россия, Европа ва Америка қитъаси, Япония, Корея давлатларида ошпазлик қилаётган, ўзларининг ўзбек миллий таомлари ресторани, «Оқ-ер» чойхоналарини очиб, самарли иш юритаётган йигитлар кўп.

Шу боис туризм бизнинг таянч нуқта-миз саналади. Фарғона шаҳри ва бошқа туманларни Риштон, Бағдод, Қўқон шаҳарлари билан боғлайдиган катта Амир Темур йўли ҳудудимиздан ўтади. Йўл бўйидаги барча хонадонлар замонавий типда икки қаватли қилиб қайта қурилган. Биринчи қаватда тўлиғича хунарманчилик дўконлари жойлашган. Дўконларда темирчилик, кулолчилик маҳсулотлари ишлаб чиқарилади ва сотилади. Темирчилари-

миз болға, кетмон, ўрок, чопқи, совғабоп пичоқлар, бошқа ошхона ва хўжалик буюмларини ясашади. Қурилиш ва рўзғорда ишлатиладиган арава, бир ғилдиракли замбилғалтаклар ҳам жуда ҳаридоргир.

Яна бир ривожланган соҳамиз — тандирчилик ҳисобланади. Биргина бизнинг маҳаллада 10 дан ортиқ тандирчи хонадонлар

бор. Улар ясаган тандирлар ҳам мустаҳкамлиги, харидоргирлиги билан ажралиб туради. Риштон шаҳрини айланиб, сўнг «Оқ-ер» чойхоналарига овқатлантириш учун олиб келинган сайёҳлар хунармандларимизнинг иш фаолиятини бемалол кузатишлари, ўша жойда сотиб олишлари ёки ўзлари буюртма бериб, ясашиб олишлари мумкин.

Тўғриси, ҳамма иш

билан банд бўлган ҳудудда муаммо ҳам кам бўлар экан. Бизда худди шундай. Муаммоларимиз йўқ ҳисоби. Биргина ўтган йили битта оила фарзандсизлик туфайли ажралиб кетганини ҳисобга олмасак, на ажралиш ва на жиноятчилик бор. Аксинча ёшларимиз ўқиш ва спортга чанқоқ. Ўтган йили тадбиркорларимиздан Улуғбек Мақсудов ёпиқ стадион қурган эди. Натижа ҳам тезда бўй кўрсатди. Бу йил маҳалламиз жамоаси туман ички ишлар бўлими томонидан маҳаллалар орасида ўтказилган кубок, туман ДХХ бўлими ўтказган кубокларда биринчи ўринни қўлга киритди. Ҳозирда иккала йўналиш бўйича ҳам вилоят мусобақаларига тайёргарлик авжида.

Янгиликлар бундан ташқари ҳам кўп.

Ҳудудимизда 6 та кўп қаватли тураржой бинолари қуриляпти. Иккита боғчамиз бор эди. Кўп қаватли бинолар орасида яна битта боғча тушяпти. Шунга яраша йўллар ўзгаряпти, газ, электр таъминоти яхшиланган, канализация барпо этиляпти. Хуллас, аҳоли ўзгаришлардан миннатдор. Тез орада ҳеч бир шаҳардан қолишмай қолишимиз кўриниб турибди.

Таклифим эса, ошпазлик ва хунармандчилик соҳаларини ривожлантириш керак. Бизда бунга барча имкониятлар бор. Шу орқали туризмни кучайтириб, аҳоли даромадларини янада оширишга эришамиз.

**Иқболжон ТУРСУНОВ,
Риштон туманидаги «Оқ-ер» маҳалла фуқаролар йиғини раиси.**

Аҳолининг минимал истеъмол харажатлари — инсон ҳаёти учун зарур бўлган маҳсулот, товар ва хизматларининг минимал тўпламидир. Уларни аниқлаш жуда қийин ва кўп вақт талаб қиладиган вазифа ҳисобланади. Кўни кеча Ўзбекистонда минимал истеъмол харажатлари биринчи марта эълон қилинди.

КИШИ БОШИГА 440 МИНГ СЎМ

ОҚИЛОНА ЕЧИММИ?

Нодир ЖУМАЕВ,
иқтисодий фанлари доктори, профессор.

Бу кўрсаткич камбағаллик чизиғини аниқлаш ва аҳоли эҳтиёжларини ҳисобга олиш учун ишлатилади. Унинг миқдори киши бошига ойига 440 минг сўмни ташкил этади.

Хўш, минимал истеъмол харажатлари учун нега ўзгарувчан ёки тўлқинли эмас, балки қатъий оптимал қиймат белгиланмоқда? Нега уни ошириб ёки камайтириб бўлмайди?

Биринчидан, бу борада ягона эталон яратилиши давлат ижтимоий сиёсат самардорлигини таъминлаб беради. Шу асосда нафақалар кўринишидаги манзилли ёрдамнинг аҳолининг энг муҳтож

ва заиф қатламларига етиб боришига эришилади. Пировардида кўмакка ҳақиқатдан ҳам муҳтож қатламлар қўллаб-қувватланади.

Айримларда «Агар ёрдам миқдори энг мақбул қийматидан юқори қилиб белгиланса-чи?» деган савол туғилиши ҳам мумкин. Агар шундай қилинса, у ҳолда ушбу ёрдамни олишни истайдиганлар (кўмакка муҳтожлар назарда тутилмаяпти) сони кескин кўпаяди ва бу, ўз навбатида, аҳоли ўртасида боқимандалликни келтириб чиқариши мумкин.

Иккинчидан, бу борада имтиёзлар солиқ тушумлари ҳисобидан тўланишини ҳам

инобатга олиш зарур. Имтиёзлар қанча кўпайтирилса, бу солиқларни шунча оширишни тақозо этади. Бу эса жамоатчилик орасида норозиликни кучайтишига олиб келиши мумкин. Солиқ йиғишнинг ҳозирги даражаси билан банд аҳолининг атиги 35 фоизи даромад солиғини тўлайди, холос.

Мазкур омилларнинг ўзиёқ минимал истеъмол харажатларининг оптимал қиймати белгилангани нақадар оқилона ечим эканини англатади.

Умуман олганда, шу асосда минимал истеъмол харажатларини амалиётга жорий этишга тайёргарлик кўрилмоқда. Хусусан, энг

кам пенсия ва нафақа миқдорларини уларнинг таркибига нон ва ун учун компенсация пулини қўшган ҳолда босқичма-босқич қайта кўриб чиқиш бошланди. Шу мақсадда жорий йил 1 июлидан бошлаб, белгиланган ёшга доир энг кам пенсия миқдорида ва ундан кам пенсия олувчи шахсларга пенсия ҳисоблаш базавий миқдорининг 20 фоизи миқдорида қўшимча тўлов жорий этилмоқда.

Аҳолини ижтимоий муҳофаза қилиш масаласига бу каби манзилли ёндашув эса ўзининг оптималлиги, халқона айтганда, сихни ҳам, кабобни ҳам куйдирмаслиги билан аҳамиятлидир.

Таҳририятдан. Минимал истеъмол харажатлари бир кунга 14 666 сўм (бунда 10 120 сўм — озиқ-овқат, 4 546 сўм — ноозиқ-овқат маҳсулотлари ва хизматлар) деб ҳисобланган. Жон бошига кунлик истеъмол қилинадиган озиқ-овқат — 2 200 ккални, 1 ккал нархи эса 4,45 сўмни ташкил этади.

Бу истеъмол саватими? Йўқ, бу минимал истеъмол харажатлари ҳисобланади. Яъни, бу — қуйи чегара, республика бўйича ўртача ҳар бир аҳоли учун эмас. Бу — мақсадли, таргет гуруҳдаги, яъни камбағаллик ҳолатида яшаётган ёки камбағаллик ҳолатига тушиш хавфида бўлган аҳоли учун тегишли бўлган рақам. **Бу нима дегани?** Агар бирор оилада киши бошига бир ойда 440 минг сўмдан кам пул топилса, демак, ўша оила ўта ночор ва иқтисодий инқироз ҳолатида ҳисобланади. Масалан, бир оилада 4 киши бўлса (эру хотин ва 2 фарзанд), ўша оила ойига 1 млн. 760 минг сўмдан кам пул топаётган бўлса, демак, ўша оила инқироз ҳолатида, деб қабул қилинади.

Бошқа мамлакатларда қандай? Иқтисодий тадқиқотлар ва ислохотлар марказининг маълум қилишича, Ўзбекистонда минимал истеъмол харажатлари (440 минг сўм ёки 40 доллар) аҳоли жон бошига ЯИМ даражасининг 27 фоизини, Қозғистонда (82 доллар) 11 фоизини, Қирғизистонда (35 доллар) 35 фоизини, Туркияда (112 доллар) 17 фоизини, Россияда (156 доллар) 19 фоизини ташкил қилади.

РАИС СЎЗ СЎРАЙДИ

«МАОШИМИЗ ЙЎЛКИРАДАН ОРТМАЙДИ...»

Маҳалламизда тўртта катта қишлоқ жойлашган. Аҳоли, асосан, томорқасидан даромад қилади. Худудда 1490 гектар экин майдони бўлиб, 28 та фермер хўжалиги мавжуд. Айни пайтда ушбу хўжаликларда аҳоли мавсумий иш билан банд.

Мисол учун, хотин-қизлар кунлик 60 минг сўмга ишлашяпти. Қишда ҳам мавсумий ишлар бор. Мева қуришти ва уларни қадоклашга боришади. Эътибор берсам, кейинги пайтларда одамлардаги боқимандаллик анча йўқолган. Кимки ишласа, меҳнат қилса, яхши яшайди, рўзғори бут ва оиласида хотиржамлик бўлишини англаб етишмоқда.

Муаммолар ўз ечимини кутмоқда. Афсуски, ҳанузгача маҳалламизнинг идо-

раси йўқ. Бир дўконни ижарага олиб, шу ерда ишляпмиз. Аҳоли туман марказига қатнаш учун автобус қатнови йўлга қўйиш бўйича мурожаатлар билан чиқишмоқда. Такси хизматидан фойдаланиш қаттиқ тушиб кетяпти-да. Қолаверса, бизда қишлоқ врачлик пунктининг йўқлиги, оддий тиббий хизмат учун одамлар сарсон бўлиб, 8 км. узоқликдаги ҚВПга боришга мажбур. Бу муаммо ҳам йиллар давомида

бизни қийнамоқда. Мурожаатлар қилганмиз, аммо натижадан дарак йўқ.

Таклиф. Маҳаллага посбон штати керак ва, албатта, унга тажрибали киши ишга олиниши шарт. Посбоннинг ўрни иш жараёнимизда сезиляпти. Яна бир гап: маҳалла раисининг маоши кам. Чунки мен олаётган маошнинг ҳаммаси йўлқирамга кетади. У қишлоқдан бу қишлоққа боришим учун ҳам таксига минишим керак. Баъзан битта жой-

га икки-уч мартаба боришга тўғри келади. Бу борада мутасаддилар йўлаб кўришса, яхши бўларди.

Худудимизда 120 ўринли давлат томонидан болалар боғчаси қуриляпти. Бу биз учун жуда катта янгиллик бўлди. Барча унинг ишга тушишини кутишмоқда. Бундан ташқари, 3 та ўй

боғчалари ҳам очилиб, болаларни қабул қилиб олишяпти. Бир сўз билан айтганда, бундай жараёнлар ҳар қандай раисга куч-ғайрат бериши тайин.

Моҳира НУРМАТОВА,
Булунғур туманидаги «Небўса» маҳалла фуқаролар йиғини раиси.

«Давлат статистикаси тўғрисида»ги қонун 2002 йилда қабул қилинган бўлиб, халқаро тажрибани ўрганиш натижаси унинг ҳозирги шароитга ва халқаро тавсияларга тўлиқ мос келмаслигини, унда бир қатор камчиликлар мавжудлигини кўрсатмоқда.

ЯНГИ ҚОНУН:

РАСМИЙ СТАТИСТИКАНИНГ ҲУҚУҚИЙ АСОСЛАРИ БЕЛГИЛАНМОҚДА

Абдиғани УМИРОВ,
Олий Мажлис Қонунчилик
палатаси депутати

Масалан, амалдаги қонунда фақатгина давлат статистика органлари фаолияти тартибга солиниб, статистик маълумотларнинг бошқа ишлаб чиқувчилари фаолияти инobatга олинмаган. Статистика маълумотларини ишлаб чиқувчи бошқа **давлат органларининг вазифа ва функциялари акс эттирилмаган.** Статистик маълумотларни ишлаб чиқариш, улардан фойдаланиш ва эълон қилиш бўйича барча ишлаб чиқувчилар учун **умумий тартиб-қоидалар ўрнатилмаган.** Статистика соҳасида кўп қўлланиладиган расмий статистика, расмий статистикани ишлаб

чиқувчи, респондент, фойдаланувчи, статистик маълумотлар, маъмурий маълумотлар, индивидуал маълумотлар, статистик кузатув ва бошқа **тушунчаларга изоҳ берилмаган.**

Шундан келиб

чиқиб, илғор хорижий тажрибалар ва халқаро ташкилотлар тавсиялари асосида амалдаги қонун ўрнига «**Расмий статистика тўғрисида**»ги Ўзбекистон Республикаси қонуни лойиҳаси ишлаб чиқилди ва Қонунчилик палатаси томонидан қабул қилинди. Қонун лойиҳасини шакллантиришда эса БМТнинг Европа иқтисодий комиссияси томонидан ишлаб чиқилган ва 2016 йилда халқаро даражада амалиётга жорий этиш учун тавсия этилган модель қонунига таянилган.

Хўш, қонун лойиҳасида қандай муҳим нормалар белгиланмоқда?

Биринчидан, статистикани юритиш соҳасидаги халқаро тажрибадан келиб чиқиб, «Расмий статистика» тушунчаси ва статистика соҳасида қўлланиладиган асосий тушунчалар киритилмоқда. Яъни, статистика соҳасидаги халқаро амалиёт ва умумэтироф этилган стандартларга мувофиқ «**расмий статистика**» тушунчаси мамлакатдаги расмий статистикани шакллантирувчи барча ташкилотлар фаолиятини қамраб олади.

Иккинчидан, миллий статистика тизими таркибига статистика

органлари билан бир қаторда расмий статистика масалалари доирасида расмий статистикани бошқа ишлаб чиқувчилари ва тарқатувчиси бўлган давлат органлари ҳам киритилмоқда. **Маълумот учун айтадиган бўлсак,** бугунги кунда расмий статистикани ишлаб чиқувчи ва тарқатувчи бир қатор ташкилотлар (Давлат статистика қўмитаси, Марказий банк, Молия вазирлиги ва бошқалар) мавжуд бўлиб, уларнинг фаолиятини тартибга солувчи ва ўзаро мувофиқлаштирувчи **ягона тизим мавжуд эмас.**

Учинчидан, қонун лойиҳасида расмий статистикани ишлаб чиқувчилар, уларнинг вазифа ва мажбуриятлари, шунингдек расмий статистика маълумотларини ишлаб чиқаришда бевосита иштирок этувчи давлат органлари, респондентлар, маъмурий маълумотларни етказиб берувчилар ҳамда статистик маълумотлардан фойдаланувчиларнинг ҳам вазифа ва мажбуриятлари, хусусан бирламчи маълумотлар билан ишлаш, жисмоний ва юридик шахсларга тегишли индивидуал маълумотлар махфийлигини таъминлаш бўйича ягона талаблар

белгиланмоқда.

Тўртинчидан, статистика дастурлари ва кузатувлари, уларни тузиш ва тасдиқлаш тартиби ўрнатилмоқда. Амалдаги қонунда статистика ишлари дастурининг тавсифи, уни ишлаб чиқиш ва тасдиқлаш тартиби батафсил ёритилмаган, узоқ йиллик ва йиллик статистик дастурларни ишлаб чиқиш, келишиш, тасдиқлаш ва молиялаштириш тартиби, статистик кузатувлар ҳамда рўйхатга олишларнинг турлари ва уларни амалга оширишга оид қоидалар назарда тутилмаган.

Бешинчидан, расмий статистик маълумотларнинг сифати ва уларни баҳолаш бўйича талаблар белгиланмоқда. Амалдаги қонун билан статистик маълумотларни ишлаб чиқувчилар учун расмий статистик маълумотларнинг сифати ва уларни баҳолаш бўйича талаблар мавжуд эмас.

Олтинчидан, статистик маълумотлар билан ишлашга оид қоидалар аниқлаштирилмоқда. Ҳозирда статистик маълумотларни ишлаб чиқариш, улардан фойдаланиш, эълон қилиш ва тарқатиш, шунингдек, қайта ишлаш ва сақлашда ахборот хавфсизлигини таъминлаш борасида талаблар белгиланмаган. Қонун лойиҳасида расмий статистикани ишлаб чиқувчилар томонидан статистик маълумотларни барчага баравар фойдала-

ниш имконини яратиш, уларни фойдаланувчиларга тушунарли бўлиши учун изоҳлар билан бирга белгиланган муддатларда нашр қилиниши ҳамда **расмий сайтлар ва оммавий ахборот воситаларида эълон қилиниши таъминланиши назарда тутилмоқда.**

Еттинчидан, расмий статистикани барча ишлаб чиқувчилари томонидан статистик услубларни, бошқарув принциплари ва тавсияларини ишлаб чиқиш ва жорий этиш бўйича хорижий давлатларнинг статистика идоралари ва халқаро ташкилотлар билан ўзаро ҳамкорликни амалга оширишга оид нормалар назарда тутилмоқда.

Хулоса қилиб айтганда, мазкур қонуннинг қабул қилиниши аввало, миллий статистика тизими халқаро стандартларга мос равишда ислоҳ қилинади. Мамлакатдаги расмий статистик маълумотларни ишлаб чиқувчи барча давлат органларининг фаолияти тартибга солинади. Расмий статистика соҳасини мувофиқлаштирувчи ваколатли органнинг профессионал мустақиллиги ҳамда расмий статистик маълумотларнинг халқаро даражада тан олинishi таъминланади. **Фойдаланувчиларнинг шаффоф, ишончли, сифатли ва долзарб расмий статистик маълумотларга эга бўлади.**

МЕНДА
САВОЛ БОР...

Эгизаклар ҳарбий хизматни биргаликда ўтайдими?

– Эгизаклар ҳарбий хизматни биргаликда ўтайдиларми? Уларнинг бири сафарбарлик чақирув резервидаги, иккинчиси бир йиллик хизматга боришни хоҳласа, уларнинг хоҳиши инobatга олинадими?

Мухсин БҮРИЕВ.
Фарғона вилояти.

Улуғбек ҚОДИРОВ,
Мудофаа вазирлиги бошқарма бошлиғи:

– Эгизакларни муддатли ҳарбий хизматга жалб этиш жараёнида авваломбор уларнинг Танлов кенгаши томонидан муддатли ҳарбий хизматга тавсия этилганлиги, жисмоний ҳолати ва асосий соғлигининг ҳолати инobatга олинади.

Агарда уларнинг бири сафарбарлик чақирув резервидаги СҲР, иккинчиси бир йиллик хизматга боришни хоҳласа, юқоридаги ҳолатлар инobatга олинган ҳолда тегишли қарор қабул қилинади.

ИСТЕЪДОДНИ ЭКСПОРТ ҚИЛГАН ДАВЛАТ БОЙИДИМИ?

«BCG» компанияси — бошқарув консалтингга ихтисослашган дунёдаги энг йирик учта халқаро ташкилотнинг бири ҳисобланади. Кейинги пайтларда жаҳон иқтисодиётининг пасайиши, ишлаб чиқаришнинг кескин тушиб кетгани ҳисобига мазкур ташкилотлар вазиятни ўнглаш бўйича ўзларининг таҳлил ва тадқиқотларини эълон қилиб бормоқда.

«BCG»нинг бу галги тадқиқот мавзуси биз каби меҳнат миграцияси кескин тус олган давлатлар учун ҳам муҳим. Зеро, бу сафар халқаро таҳлилчилар меҳнат миграцияси йўлида қўйилаётган сунъий тўсиқлар олиб ташланса, жаҳон иқтисодиёти кескин кўтарилиши, муаммолар зудликда ҳал бўлишини айтишмоқда.

Тадқиқотчиларнинг фикрича, дунёда меҳнатга лаёқатли ёшдаги одамларнинг ярмига яқини бошқа давлатларга иш топиш учун кўчиб ўтишни истайди ва меҳнат миграцияси олдидаги тўсиқлар олиб ташланиши жаҳон ялпи ички маҳсулотини 2 баравар, яъни 95 трлн. долларга ошириши мумкин. «Меҳнат миграцияси олдидаги тўсиқлар олиб ташланиши ўзгаришлар кўламига боғлиқ ҳолда, ҳар йил 15 трлн. доллардан 95 трлн.

долларгача ижобий иқтисодий самара бериши мумкин. Моҳиятан бу жаҳон ялпи ички маҳсулотини 2 баравар кўпайтиради», дейилади ҳисоботда.

Дарҳақиқат, Жаҳон банки ва БМТ маълумотларига кўра ҳам 2020 йилда дунёнинг ялпи ички маҳсулоти 4,3 фоизга қисқарган. Бунга иш кучининг етишмаслиги, пандемия сабаб жаҳон аҳолисининг харид қобилияти пасайгани ва бошқа қатор сабаблар тўғрисида «эришилди». Ҳозирда 25 га яқин давлатда малакали ишчилар талаб этилгандан кўпроқни ташкил қилади, 60 дан кўпроқ давлат эса бундай ишчилар етишмаслигидан азият чекади. Охириги 10 йил ичида бошқа давлатларга кетган малакали муҳожирларнинг ярмидан кўпи 5 тагина давлат — АҚШ, Британия, Германия, Канада ва

Австралия ҳиссасига тўғри келмоқда.

«BCG»нинг изоҳлашича, муҳожирлар йўлидаги тўсиқларга сабаб — маҳаллий аҳоли учун иш ўринлари қисқариши мумкинлиги хавотири ва малакали ходимлар хорижга кетиб қолиши билан боғлиқ. Бироқ тажрибанинг кўрсатишича, миграция оқимлари «истеъодларни ҳам импорт қилувчи, ҳам экспорт қилувчи давлатлар» иқтисодиётини ривожлантириши мумкин.

Ҳисоботда таъкидланишича, муҳожирлар уларни қабул қилувчи давлатларда ишчи етишмаслиги муаммосига барҳам беради, маҳаллий ишлаб чиқарувчилар товар ва хизматларига талабни оширади ҳамда шу билан иқтисодий ўсишни қўллаб-қувватлайди. Шу билан бирга, бундай муҳожирларнинг кўпи кейинчалик ватанларига қайтиб, ўз

ишларини очади ва бу билан бошқаларга ўрнат қўрсатади.

Албата, юқоридаги каби ҳисоботлар ўрта Осиё давлатлари учун ҳам бир имконият эшиги бўлиши эҳтимоли йўқ эмас. Зеро, бизда чет элларда ишлашни истайдиганлар сони етарлича. Аммо бу борадаги асосий муаммомиз — мутахассисларнинг малакаси, ижодкорлиги, тил билиш даражаларининг пастлигида. Биланмики, Ўзбекистонда арзон иш кучи кўп бўлишига қарамай, улар орасида замон талаб қилаётган,

«қиммат» соҳалар бўйича кадрлар, хатто ўзимиздаги дефицитни қондириш учун ҳам етишмайди. Тан олиш керакки, бори ҳам аста-секин юқори даромад илинжида ўзга юртларга чиқиб кетяпти. Вужудга келган шароит, халқаро ҳисоботлар эса таълимни тузатмай, хатто меҳнат мигрантлари соҳасида ҳам муваффақиятга эришолмаслигимиз, қурилиш объектиларида ишлашдан нарига ўтолмаслигимизни кўрсатади.

Улуғбек
ИБОДИНОВ.

ТИББИЁТ

БЕПУЛ ОПЕРАЦИЯЛАРНИ КИМЛАР ҚИЛАДИ?

Маҳалла ва оилани қўллаб-қувватлаш вазирлигининг хабар беришича, юртимизда ихтисослаштирилган ёпиқ турдаги таълим муассасаларини тарк этаётган 310 нафар боланинг ижтимоий мослашувини қўллаб-қувватлаш лойиҳаси амалга оширилади.

Лойиҳа доирасида «Аёллар дафтари», «Темир дафтар»га кирган оилаларнинг юрак касалликлари мавжуд бўлган ва жарроҳлик амалиётига муҳтож фарзандларига бепул операциялар ва реабилитация хизматлари тақдим этилади. Шунингдек, республика миқёсида номли дафтарларга киритилган оилаларнинг, «Меҳ-

рибонлик» уйларида тарбияланувчи лабжағ соҳасида нуқсонли бўлган, тананинг турли қисмларида куйиш оқибати пластик жарроҳликка муҳтож 200 нафар болага худди шундай хизматлар кўрсатилади. Мазкур лойиҳа учун Корея халқаро ҳамкорлик агентлиги томонидан 550 минг АҚШ доллари миқдоридаги грант маблағлари ажратилиши режалаштирилмоқда.

Муаммо нимада? Конституциянинг 40-моддасида «Ҳар бир инсон малакали тиббий хизматдан фойдаланиш ҳуқуқига эга» деб ёзилган. Маълумки, бизда тиббиёт иккига бўлинган — бепул давлат томонидан

кўрсатиладиган тиббий хизмат ҳамда хусусий тиббиёт. Аммо баъзи ҳолатларда хусусий тиббиёт ҳам маълум бир рўйхатдагилар учун вазиятдан келиб чиққан ҳолда, бепул тиббий хизмат кўрсатиши белгилаб қўйилган. Юқоридаги маълумотга аҳамият қаратсак, шундоқ ҳам ўша болалар шифохоналарга олиб борилса, бепул жарроҳлик амалиёти бажарилиши керак эмасми? Ўзимизнинг болаларимизни ўзимиз операция қилишимиз учун бошқа давлат бизга пул бериши керакмикан? Бундай ҳолатда ушбу ажратиладиган пулларнинг ўз жойида ишлатилишига ҳам шубҳа туғилиши

тайин. Ўша жарроҳлик амалиётига муҳтож болажонларни малакали шифокорлар операция қилдимиз ёки амалиётчи шифокорлар? Саволлар кетидан саволлар туғилипти. Шундоқ ҳам боласи бемор бўлган ота-она ҳеч қачон қараб турмайди. Бор-будуни сотиб бўлса-да, боласини даволатишга ҳаракат қилади. Асосийси, тўғри ташхис ва тўғри даволашдир.

Нима қилиш керак? Агарда жарроҳлик амалиётлари хорижлик мутахассислар жалб этилган ҳолда амалга оширилса, бу бошқа гап. Бундай ҳолатда текин операция қилиб берилса, дея жар солинса, ярашган бўлар-

ди. Масъуллар тақдим этаётган маълумотлар борасида яна бир қарра ўйлаб кўрса, яхши бўлармиди? Олдинлари хорижлик мутахассислар келиб, операция қиладиган вақт белгиланарди. Шунга қараб ҳамма ҳаракатини қиларди. Кимдир пул билан, яна кимдир «таниш-билиши» орқали навбатга ёзиларди. Бу бўлган ҳолат. Аммо нима бўлган тақдирда ҳам бемор болалар учун яхши имконият эди. Худди шундай лойиҳалар қилинса, токи хорижга даволанишга боролмаётган болалар учун айна муддао бўлармиди.

Нилуфар
ЮНУСОВА.

Бугунги кунда 1 миллион 700 минг нафардан ортиқроқ ватандошимиз чет элларда меҳнат мигранти сифатида ишляпти. Бу 26 май куни Олий Мажлис Қонунчилик палатаси Меҳнат ва ижтимоий масалалар қўмитасида бўлиб ўтган йиғилишда эълон қилинган рақамлар.

МИГРАНТЛАР

ҲОЗИР ҲАММАГА КЕРАК...

Мигрантларнинг асосий қисми Россия ва Қозоғистонда. Тан олиш керак, юқоридагилар анча камайган ҳолатдаги ҳисобот. Зеро, пандемия, йўлларнинг ёпилиб, очилиб тургани, йўлқиранинг мислсиз ошириб юборилгани ва ниҳоят Россияда мигрантлар бўйича сиёсатнинг ўзгариб бораётгани сабаб кетаётганлар сони кескин камайди.

Бундан ташқари, мигрантлар кунига 2 минг рублдан пастига ишлашни хоҳламайди. Чунки бундан ками олис юртда, оиладан узокда, хавф-хатар остида, «қора» ишларни бажариш учун камлик қилади. Хуллас, «қопламайди». Россия иш берувчилари эса бунча пул тўламоқчи эмас. Бу ўринда уларни ҳам тушуниш мумкин. 2 минг рубль ҳозирги курс бўйича 290 минг сўм демакдир. Пандемия ва санкциялар шароитида рус

фермерлари, қурувчилари, ҳукумати мигрантга бунча пул тўлай олмайди. Бундан ташқари, Ўзбекистонда иш ўринлари кўпайиб бормоқда. Тадбиркорлик билан шуғулланиш, кредитлар олиш бирмунча енгиллашган.

Юқоридаги ва бошқа қатор сабабларга кўра, мигрантларимиз сони кескин камайган. Аввалги йилларда бу кўрсаткич 3 миллион нафаргача ҳам етгани тахмин қилинар эди. Аммо расмий ва ростмана статистика мавжуд эмас. 3 миллион рақами Ўзбекистонга келиб тушаётган пул ўтказмалари ҳамда Россия маъмурлари берган ҳисоботлар орқали ҳисоблаб чиқилган. Шунга қарамай, 1,7 миллион нафар мигрант ҳам ҳали жуда кўп.

Бизда аҳолининг 55 фоиздан ортиғи ёшлардан иборатлиги, ҳар йили меҳнат бозорига 600 мингга

яқин янги ишчи кучи кириб келаётганини ҳисобга олсак, масала нақадар муҳимлигини тушуниб етамиз. Бу каби муаммо Ўрта Осиёнинг деярли барча давлатларига хос. Шу боис 21 май куни Олий Евросиё иқтисодий кенгашининг йиғилишида мигрантлар масаласига алоҳида урғу берилди. Россияда «Ўзбекистон фуқароларининг Россиядаги ҳуқуқлари: меҳнат мигрантлари ва уларнинг оила аъзолари» мавзусида ўтказилган Ўзбекистон — Россия форуми ҳам миграция масаласининг минтақадаги аҳамиятини белгилаб бермоқда.

Йиғилишда Ўзбекистон минтақада меҳнат ресурслари бўйича Россиядан кейинги ўринда туриши таъкидланганди. Россиядаги меҳнат фаолиятини амалга ошираётган хорижий фуқаролар сони

бўйича эса Ўзбекистон биринчи ўринда туради.

Албатта, юқоридагилар қуруқ гап. Асосийси, Олий Евросиё иқтисодий кенгаши турли сиёсийлашган шартларсиз миграция бўйича қандай қарорга кела олишида. Тўғриси айтмай, мигрантлар ҳаммага керак. Қачондир бу муаммо ўзимизда тўлиқ бартараф этилар. Тадбиркорлик ривожланиши, монополияларнинг тугатилиши, қонунлар устуворлиги таъминланиши оқибатида ҳамма ўз

юртимизда ишли ҳам бўлар. Аммо ҳозир керак. Муносиб иш билан таъминлай олиш билан олмаётганимиз учун, ички босимни пасайтириб туриш, норози кайфиятларнинг олдини олиш, ниҳоят улар уйга жўнатаётган, иқтисодиётимизнинг салмоқлигини қисмини эгаллайдиган миллиардлаб долларлар учун керак. Россия ва Қозоғистон ишчи кучига муҳтож. Уларда хали ўзлаштирилмаган чексиз имкониятлар тикилиб ётибди. Рус халқи «қора» ишга кўнмайди. Туғилиш

камайиб борапти. Бир пайтлар гуркираган юзлаб қишлоқларда ҳозир бешўнта нафақахўрдан бўлак ҳеч ким қолмаган.

Демак, бу ўринда адолатли келишув даркор. Сиёсий масалаларни йиғиштириб, ҳамма учун манфаатли битимлар тузилиши лозим. Акс ҳолда Ўрта Осиё мигрантлари оқими аста-секин бошқа минтақалар томни бурилиб кетиши биздан кўра бошқаларга кўпроқ зарар еткази.

С.ИБОДИНОВА.

РАИС СЎЗ СЎРАЙДИ

ҲАР БИР МАҲАЛЛАДА ЗАМОНАВИЙ КУТУБХОНА БЎЛИШИ ЛОЗИМ

Маҳалламизда томорқачилик, иссиқхона кенг ривожланган. 126 гектар томорқачилигимиз бор. Деярли ҳар бир хонадон енгил конструкцияли иссиқхоналарда турли кўкатлар, бодринг, помидор етиштиради.

Кейинги йилларда лимончилик ҳам урфга кириб бормоқда. Ҳозирда 15 та хонадонда лимон парваришланади. Томорқачилиқдан қўшимча даромад ўртача 15 миллион сўмни ташкил қилмоқда. Соҳани янада ривожлантириш учун ҳудудимизда барча шароитлар мавжуд. Иккита ўғит дўкони тўғридан-тўғри «Фарғонаазот» АЖ билан ҳамкорликда ишлайди. Шу боис ўғитлар нархи қиммат эмас. Иккита биологическая лаборатория ва иккита уруғчиликка ихтисослашган дўкони миз бор.

Маҳалламиз ҳудуди аввалдан обод бўлган. Собиқ иттифоқ даври-

да бизда Иккинчи жаҳон уруши қаҳрамони Мамадали Топволдиев колхоз раиси бўлган. Шу даврда йўллар тартибга келтирилган, газ, ичимлик қишлоқлар шахмат услубида қайта қуриб чиқилган. Мактаблар, боғчалар, бошқа инфратузилма объектлари жуда тартиб билан қу-

рилган. Кейинги даврларда ҳам бу анъанани давом эттирдик. Ободонлаштириш ишларига алоҳида эътибор қаратдик. Ўтган йили қаҳрамон шарофига маҳалла идораси ёнида унинг бюсти ўрнатилди. Идорамизда Мамадали Топволдиев музейи ҳам ташкил қилинган. Атрофдаги мактаб, боғчалар,

ташкilotлар тез-тез музейга экскурсияга келишади.

Ишонасизми-йўқми, бизда муаммолар деярли йўқ ҳисоб. Кўчаларни асфальтлаш масаласи бир муддат муаммо бўлиб турди. Аммо ўтган йилдан буён босқичма-босқич бу иш амалга оширилмоқда.

Таклифим эса маҳалла кутубхоналарига эътиборни кучайтириш керак. Ҳар бир маҳаллада замонавий, бир неча компьютерлар билан жиҳозланган, интернет тармоғига уланган кутубхоналар бўлиши керак. Мақтаниш дейсизми, бизнинг кутубхона шундай. Юқори тез-

ликдаги оптик симли интернетга уланган бешта компьютер халқ ихтиёрида. Китоб фондимиз ҳам катта. Хадялар эвазига янада кенгайиб бормоқда. Ҳар куни камида 15-20 нафар турли ёшдаги аҳолимиз кутубхонадан фойдаланади. Бу аҳолининг маънавиятини оширишда жуда кўл келади. Тўғриси, шахсан мен кутубхонаси бўлмаган маҳаллани нима деб аташни ҳам билмайман.

Расулжон РАЗЗОҚОВ,
Риштон туманидаги «Зоҳидон» маҳалла фуқаролар йиғини раиси.

ВАЗИРЛИК ЧИН МАЪНОДА ХОДИМЛАРНИ Қўллаб-қувватлаши керак!

Тизимда иш бошлаганимга энди 2 йил бўлди. Шу даврда соҳанинг паст-баландини ўргандим. Камчиликларни сарҳисоб қилдим. Сўнги йилларда ислохотлар сабаб маҳаллага эътибор яхшилангани, ходимлар ҳуқуқ ва манфаатлари ҳимояси мустаҳкамлангани рост.

Аммо бу кўрсаткичлар билан мақтанишга ҳали эрта, деб ҳисоблайман. Муаммоларни ечиш эмас, уни яширишга ҳаракат бўлар экан, тизим асло ривожланмайди.

Аввало кадрлар масаласини жиддий кўриб чиқиш керак. Афсуски, жойларда раисликка муносиб кадрлар қўйилмаяпти. Ҳозир раислар ва ўринбосарларга талаб ошди. Асосан, олий маълумотлилар тайинланаяпти. **Тан олиб айтилик**, уларни саралаб эмас, топилганини ишга олинапти. Мўлжални анча баланд олмасак, аҳвол ўзгармайди. Маҳалла раисининг обрўси ошди, ҳурмати юксалди, деб гапирамиз. Аслида эса аксарият ҳудудларда бундай эмас.

Ҳокимлар ҳали ҳам «ҳей, маҳалла» деб менсимай мурожаат қилади, ҳузурингизга келган

фуқаролар эса хоҳлаганича муносабатда бўлади. Оғзига келганини гапиради. Агар раис лавозимга муносиб бўлса, ҳуқуқини билса, ҳоким билан ҳам, сектор раҳбари билан ҳам, фуқаро билан ҳам муносиб муомала қила олади. **Афсуски**, бугун шундай раислар кам, деярли йўқ. Аксарияти ҳоким олдида ҳақ бўлса-да, хўп-хўп деб, қўли кўксига туради. Бу йўналишда аниқ тизим ишлаб чиқиш керак. Кадрларга бўлган талабни белгилаб олиш лозим.

Иккинчидан, мутахассисларнинг ҳам касбий малакасини оширишни йўлга қўйиш керак. **Мисол учун**, хотин-қизлар билан ишлайдиган ўринбосар шу соҳада илмий салоҳиятга ҳам эга бўлиши лозим.

Яна бир оғриқли нуқтамиз — туман ҳамда шаҳар маҳалла ва оилани қўллаб-қувватлаш

бўлимлари чин маънода маҳаллани қўллаб-қувватлаши керак. Ҳозир эса ҳокимият позициясидан туриб, ҳоким топшириғини сўзсиз бажаришни сўрайди. Керак бўлса, дағдаға қилади. **Аксинча**, улар ҳокимият билан ходимини ҳимояси учун (албатта, ходим ҳақ бўлса) талашиб-тортишишнинг ўрнига ҳокимнинг пинжиги кириб олиб, қаршиларни жазолаш пайида бўлади. Битта бизнинг ҳудудда эмас, ўйлашимча,

барча жойларда маҳалла раисларининг ҳуқуқий ҳимояси йўқ.

Энди яна биринчи муаммога қайтамиз. Кадрлар сифатсиз бўлгандан кейин маҳалла ходимлари орасидан порахўр, коррупционер ҳам чиқаяпти. Нафақага ҳам, «Темир дафтар», «Аёллар дафтари», «Ёшлар дафтари»га ҳам аралашганлар бутун тизимни шарманда қилиб ётибди. Бугун бу камчилик ва муаммоларни яшириб, 2 ёки 3 йил ўтар,

кейин бир ердан ёриб чиқади-ку? Шу боис муаммоларни яширмай, унга аниқ ечим топиш керак. Қилинган ишлар олдида ҳали бажариладиган вазифалар тикилиб ётибди. Биз ишни бошидан эмас, тўғри келган жойидан тартибсиз олиб бораямиз.

Ўрол АБДУРАҲМОНОВ,
Янгйер шаҳар
Абдураҳмон Жомий
номли маҳалла
фуқаролар йиғини
раиси.

РАИС СЎЗ СЎРАЙДИ

33 НАФАР ЁШ МАҲАЛЛАГА ИШОНГАНДИ, АММО...

Баъзан маҳалла тизимида ишлаб, ўтган умримни сарҳисоб қилман. Нега одамлар ҳамма вақт маҳаллани қора қилаверади? Нима учун шундай фикр шаклланиб қолган? Аслида эса фуқаролар йиғини мустақил иқтисодий фаолият олиб боролмайди. Шунчаки холис хизматчи, воситачимиз.

Тўғри, бир неча йиллар олдин молиявий жиҳатдан биргина бола пули ва нафақа тайинлашдаги ваколати бор эди. Балки ана шу ваколат тизим ходимлари номини қора қилгандир. Аммо бугун соҳада анча ижобий ўзгариш бўлди.

Президентимиз ташаббуси билан маҳалла ҳуқуқлари оширилди. Эндиликда барча ҳудудий раҳбарлар маҳаллаларга тушиб, аҳоли муаммолари билан ишлаши белгиланди. Бироқ ҳамма жойда ҳам бу ишлар бажариляптими? Шаҳсан ўзимизнинг маҳалла мисолида бу саволга ижобий жавоб бера олмайман.

Биз жон куйдириб, муаммоларни аниқлаб, юқорига тақдим этиямиз. Аммо натижа бўлмаяпти. Охирида эса фуқаролар кўзига қора бўлиб қоляпмиз.

Мисол учун, «Темир дафтар», «Аёллар дафтари», «Ёшлар дафтари» бўйича рўй-

хат шакллантирганмиз. Рўйхатдагилар муаммосини ўрганиб, зарур ёрдамлар ҳам белгиланган. Амалда эса шу ёрдам бўлмаяпти.

Куни кеча сектор раҳбарлари билан «Ёшлар дафтари»даги 33 нафар фуқаро ўртасида учрашув

ўтказдик. Уларнинг муаммосини алоҳида ёзиб чиқдик. Кимга тикув машинаси, кимга кредит, кимга қорамол кераклиги ёзилди. Рўйхатни олиб кетишди.

Энг ёмони, мана шу 33 нафар ёш бизга ишониб, банкка бошланғич тўловларни ҳам тўлашди. Бугун эса ҳокимиятдан бошқа рўйхат келди. Унда кечаги ёшлар йўқ. Қарасак, булар аввал рўйхатга киритилиб, кейинчалик ёрдам кўрсатилганлар экан. Ҳозир улар рўйхатдан чиқарилган.

Оқибат 33 нафар фуқаро аросатда қолаяпти. Энг ёмони, улар учун маҳалла ходим-

лари муттаҳам, ўғри, каззобга айланмоқда. Гўёки, рўйхатни биз алмаштирган, деб ўйлашмоқда.

Энди айтингчи, шу ҳолатда ким маҳаллага ишонади? «Темир дафтар», «Аёллар дафтари» бўйича ҳам шу каби тушунмовчилик бор. Агар биз берган рўйхат тасдиқланмаса, нега биздан буни сўрашади? Сўрашган фуқароларни берсак, нега уларнинг ўрнига бошқалар кириб қолади?

Қувондик ИРАЛИЕВ,
Ховос тумани
«Чаманзор»
маҳалла фуқаролар
йиғини раиси.

РАҚОБАТ БЎЛМАС ЭКАН, «UZAUTO MOTORS» ҲИСОБИДА ТУГАМАЙДИ

Ўзбек автосаноати деганда, одамларнинг хаёлига «шапка», «монополия» каби тушунчалар келади. Зеро, кўп йиллар мобайнида барчага маълум бўлган «шапка» тизими, порахўрлик, салондан машина олиб, дарҳол авто-сервисга олиб бориб, у-бу жойини тузатиш, деган нарсалар бор эди.

Буни ҳеч қана қасига яшириб ҳам, оқлаб ҳам бўлмайди. Ҳатто Президент бир неча бор «UzAuto motors»ни кескин танқид қилгани, бутун дунёга мақтанадиган компаниямиз 2017-2018 йилларда ўзини боқа олмай қолгани муаммоларнинг анча тўпланиб қолганини англатар эди.

Албатта, соҳада ўзгаришлар бўлди. Масалан, янги блокчейн тизими орқали компания «шапка»ларни йўқ қилишга эришди, навбатлар йўқ, шаффофлик бор. Тўловни «Рауте» орқали амалга ошириш мумкин: автомобилга пул тўлайсиз ва уйингизга етказиб бериша-

ди. Бундан ташқари, 2019 йилда олинган ISO 37001 «Коррупцияга қарши тизим» сертификати соҳадаги фирибгарликларни бартараф этишнинг эътирофи дейиш мумкин. Салмоқли ишлар қилинди, аммо олдинда қилинадиган ишлар ҳали кўп.

Муаммо нимада? Айни кунларда «UzAuto motors»да яна автомобилларни сотиб олиш учун «турнақатор навбатлар» юзага келгани кенг муҳокамаларга сабаб бўлмоқда. Ушбу вазиятдан дарҳол «уддабурон» дилерлар фойдаланиб, оддий одамлар учун «шапка тизими»ни қайтадан тикладилар.

Маълумотларга кўра, автомобилларнинг модели ва комплекциясига қараб, «беминнат хизмат» миқдори 500 доллардан 2000 долларгача ўзгариб турмоқда.

Компания ушбу хабарларга жавобан, тан олишча, микро-чиплар танқислиги сабаб ишлаб чиқариш камайиб кетганидан (Асакадаги автозаводда «Spark», «Nexia», «Cobalt» ва «Lacetti» автомобилларини ишлаб чиқариш тахминан 30-40 фоизга тушиб кетган) фойдаланиб, баъзи бир виждонсиз субъектлар томонидан спекулятив вазиятлар ва ноқонуний ҳаракатлар (жумладан, «шапка» сўраш) содир этиляпти. Шу билан бирга, мавжуд ҳолат янги транспорт воситаларини етказиб бериш муддатининг узайишига сабаб бўлмоқда. «UzAutoSanoat» телеграм боти маълумотига кўра, ҳозирда 19 минг нафардан зиёд киши «Lacetti», 6092 нафардан ортиги «Cobalt», 1565 нафардан зиёди «Spark», 1415 на-

фардан ортиги эса «Nexia-3» автомобилига навбат кутмоқда.

Нархлар нега ошади, «шапка» ва шунга ўхшаш ҳолатлар қандай юзага келади? Албатта, бунга турли омиллар сабаб бўлиши мумкин. Бироқ **бозорни монополаштириш ҳисобига таклифни сунъий чеклаш — энг катта омилдир.** Импорт машиналар учун белгиланган ҳаддан зиёд кўп божхона тўловлари импортчилар олдига енгиб бўлмас тўсиқлар қўяди, натижада маҳаллий истеъмолчилар ўзимизнинг авто ишлаб чиқарувчимиз билан яққам-яққа қолади. Бозордаги тўлиқ монополия маҳсулотни ўта юқори нархларда сотиш, ёки бўлмаса, таклифнинг сунъий чеклангани шароитида навбатлар, «шапка», олибсотарларнинг янада қимматроққа сотиши каби ҳолатларни юзага келтиради.

Хўш, бу шароитда нима қилиш мумкин? Энг аввало, рақобат муҳити-

ни яратиш керак. Одамлар кимдан қандай машина харид қилишни ўзи танлаши керак. Бунинг учун монополашган бозорда янги «ўйинчилар» пайдо бўлиши учун (кўпинча давлатнинг ўзи ўрнатадиган) **тўсиқларни олиб ташлаш лозим.** Қолаверса, нархларни пасайтириш (ёки ошишини чеклаш) учун курашни маъмурий усуллар билан эмас, бизнесни юритиш йўлидаги тўсиқларни йўқ қилиш ва ишлаб чиқариш харажатларини камайтириш каби кунт талаб қиладиган йўллар воситасида олиб бориш зарур. Агар биз рақобатни қатъийлаштириш, бизнес муҳитини яхшилаш ҳисобига ишлаб чиқариш харажатларини камайтира олсак, мувозанатланган нарх янада паст даражага тушиши тайин. Ва юқоридаги каби кузатилаётган ҳолатлар содир бўлмайди.

Содиқ
АБДУРАСУЛОВ.

РАИС СЎЗ СЎРАЙДИ

«ОЙЛИКНИ ЙИГИНДАГИ КАМЧИЛИКЛАРНИ ТЎЛДИРИШГА САРФЛАЯПМИЗ»

Маҳалламизда 1,5 минг аҳоли истиқомат қилади, одамларнинг асосий фаолияти иссиқхоналар билан боғлиқ. Шу боис «Темир дафтар», «Аёллар дафтари», «Ёшлар дафтари»га киритилган аҳолига айна йўналишда кредит олиш, ўз бизнесини йўлга қўйишига кўмак беряпмиз.

Мисол учун, «Ёшлар дафтари»га 21 нафар йигит-қиз киритилганди. Бугунгача уларнинг 20 нафарига кредит олиб бериб, тикувчилик, тадбиркорлик, деҳқончилик йўналишларида бандлиги таъминланди. Бир нафари ўз мутахассислиги бўйича ишлашни хошлаётгани учун ҳозирда иш излаяпмиз.

Муаммоларимиз бор. Энг асосий масала — йиғинимиз идораси «Ромитан» маҳалласидан бошқа ҳудудда — қўшни «Боғча» фуқаролар йиғинида

жойлашган. Бу, ўз навбатида, бизга ҳам, аҳолига ҳам қийинчилик туғдирмоқда. Орадаги масофа 2-3 километрни ташкил этади. Тадбиркорларимиз маҳалланинг ўзида бино қуриб беришмоқчи, бироқ ҳозирча ер масаласи муаммо бўлиб турибди. Чунки тадбиркор катта йўл ёқасига иморат қурмоқчи, у ерда эса бўш турган ер йўқ.

Яна бир масала — кадрлар етишмовчилиги билан боғлиқ. Очиғи, йиғинларга қўшимча ходимлар ке-

рак. Ҳозирча уларнинг ўрнини жамоатчилик асосида ишловчилар билан тўлдиришга ҳаракат қиляпмиз. Бироқ улар ҳам бирон рағбат кўрмаса, ишда самара бўлмайди. Бу ўринда улардан нимадир талаб қилиш ҳам ноўрин.

Қолаверса, маҳалла ходимларининг ойлиги ҳам паст. Қарор-фармонлар асосида шунча ошди, бунча ошди дейилди, бироқ биз бунга ҳис қилмаяпмиз. Аксинча, 1,8 миллион ойликни йиғиндаги камчиликларни тўлдиришга сарфлаяпмиз,

холос. Авваллари ҳеч бўлмаса, ҳар чоракда, ярим йилликда рағбат бўларди. Майли, у пул кўринишида бўлмасин, бироқ концевлярия буюмлари, қоғоз-ручка берилиши керак эди. Бунга ҳам ўз маошимиздан оляпмиз.

Президентнинг, Хукуматнинг тегишли қарорлари билан солиқ, коммунал тўловлар бўйича ундирув ишларида маҳалла кўмаклашиши ва бунинг учун **10 фоиз устама** тўлаши айтилган. Бироқ ўтган йиллар давомида миллионлаб тўловлар-

Ойша ҲАСАНОВА,
Ромитан туманидаги «Ромитан» маҳалла фуқаролар йиғини раиси.

ни ундирган бўлсақда, устамани кўрмадик. Айни масалаларни яна бир қарра ўйлаб кўриш вақти аллақачон келган. Бунга раисларнинг фикридан, дод-фарёдидан англаб олиш қийин эмас. Муаммолар ечимини ортга суриш билан иш битмайди, улар билан курашмоқ керак.

МУАММОНИ БАРТАРАФ ЭТИШ УЧУН ИНСОН ҚУРБОН БЎЛИШИ ШАРТМИ?

Хабарингиз бўлса, жорий йил 21 апрель куни Қашқадарё вилояти Чироқчи тумани Хўжабод қишлоғи ҳудудидан ўтувчи А-378 «Самарқанд-Ғузор» автомобил йўлининг 83-километрида «Исузи» русумли юк машинаси йўлда ҳаракатланиб кетаётиб, 2014 йилда туғилган Хўжабод қишлоғида яшаган 1-синф мактаб ўқувчисини уриб юборган эди. Натижада қизалоқ оғир тан жароҳати олиб, шифохонада вафот этди.

Воқеа тафсилоти ҳақида батафсил тўхталиб ўтмоқчи эмасмиз. Бироқ мутасаддилар мазкур аянчли воқеадан қандай хулоса чиқаришди? Муаммонинг такрорланмаслиги учун қандай ишлар қилинди?

Олий Мажлис Сенати Мудофаа ва хавфсизлик масалалари қўмитаси раиси Қутбидин Бурхановнинг маълум қилишича, ҳолат қўмита томонидан кенг доирада ўрганилди. Мазкур ҳолатни бартараф этиш мақсадида пиёдалар билан боғлиқ йўл-транспорт ҳодисаларининг олдини олиш ва транспорт воситаларини белгиланган тезликка амал қилишларини назорат қилиш мақсадида 3.24 «Юқори

тезлик чекланган» йўл белгиси ва онлайн тарзда ишловчи фоторадар қурилмаси ўрнатилди ва ушбу ҳудуддаги пиёдалар йўлаги чизиқлари ва йўл белгилари янгиланди. Ҳудуддаги 5.16.1/5.16.2 «Пиёдалар ўтиш жойи», 1.21 «Боалар», 5.22 «Аҳоли пунктнинг бошланиши», 3.24 «Юқори тезлик чекланган» йўл белгиларига амал қилмасдан ҳаракатланаётган транспорт воситалари ҳайдовчиларига нисбатан тегишли чоралар кўриш кучайтирилди.

Оқтунли қишлоғида яшовчи бир гуруҳ аёлларнинг йўлни тўсишга сабаб бўлган яна бир муаммоси –

«Қумдарё» маҳалласи Оқтунли қишлоғида мактаб қуриш талаби ҳам ҳал этилди. Бу ерда 176 ўринли 99-мактаб филиалининг янги мактаб биноси қурилиши бошланди. Мактаб биноси 2021 йил 26 августда фойдаланишга топширилиши белгиланган.

Муаммо шундаки, соҳа мутасаддилари ҳар доимгидек, муаммони келтириб чиқарувчи омиллар билан эмас, муаммо бўлгандагина икки оёғи бир этикка тегилиб, типирчилаб қолмоқда. Нега? Саволлар кетидан саволлар туғилади. Йўл ҳаракати хавфсизлиги ходимлари ушбу манзилда мактаб ўқувчилари серкатновлигини,

автомашина ҳайдовчилари тезликни ошириб ҳайдашини билмасмиди? Нега айнан бир ўқувчи вофтидан сўнг зарур йўл белгилари ўрнатилди? Олдинроқ ўрнатса бўлмасмиди? Нега халқ таълими мутасаддилари «Қумдарё» маҳалласи Оқтунли қишлоғида мактаб қурилишини олдинроқ ўйламади?

Афсуски, бу ҳолат қуйи ва ўрта бўғин раҳбарларининг ўз ишига совуққонлик билан ёндашиши, кўриб кўрмасликка, билиб билмасликка олишининг яна бир тасдиғидир. Негаки, йўл ҳаракати хавфсизлиги ва халқ таълими мутасаддилари ўз вақтида таҳлил ва назорат тадбирларини ўтказишганида, ўтказишган бўлса, уни ҳал этиш чораларини кўришганида бир инсон жигарбандидан айрилмаган бўларди.

Ачинарлиси, ҳудудларда бундай ҳолатлар, яъни катта йўл трассаларини кесиб ўтиб, мактабга қатнайдиغان ўқувчи-

лар талайгина. Масалан, Нишон тумани «Кўксой» маҳалласи Янгиобод қишлоғи ўқувчилари ҳам «Нуристон-Нишон-Қарши» катта трасса йўлини кесиб ўтиб, қўшни ҳудудлардаги 2-3 та мактабга қатнашади. Аҳолининг Янгиобод қишлоғининг ўзидан мактаб қуриш масаласидаги мурожаати эса неча йилдирки узун ичакдек чўзилди.

Назаримизда, Халқ таълими билан бирга, Мактабгача таълим вазирликлари аҳолининг демографик ўсишини инобатга олиб, қайси ҳудудда қачон, неча ўринли мактаб ва боғча қурилишини олдиндан таҳлил қилиб, қурилиш ишларини олиб бориши зарур. Шундагина аҳоли мактаб ва боғча керак, деб йиллар давомида у ташкилотдан бу ташкилотга қатнайвериби сарсонсаргардон бўлмайди. Шунда юқоридаги каби бахтсиз воқеаларнинг ҳам олди олинган бўларди.

Достон РУСТАМОВ.

ЎРНАК ОЛИНГ!

ҚОЗОҒИСТОН ТАЖРИБАСИГА ҚАЧОН ЕТИБ КЕЛАМИЗ?

Ён қўшнимиз Қозоғистонга бориб келганларнинг айтишича, автомобилда ҳаракатланаркансиз, йўл ҳаракатини назорат қилувчи инспекторларни учратмайсиз.

Сабаби, ҳаммаси фазога учирилган сунъий йўлдош орқали назорат қилинар экан. Кўчалар тўлиқ компьютерлашган бўлиб, ҳар қандай қоида бузилишлари компьютерда қайд қилинади. Агар ҳайдовчи томонидан йўл ҳаракати қоидалари бузилгудек бўлса, осмондан тушадими, ердан чиқадими бир зумда сиренасини чалиб «ГАИ» машинаси пайдо бўлади.

Биз эса йўл ҳаракати

хавфсизлигини таъминлаш учун нима қилиш кераклиги, юз бераётган аянчли йўл-транспорт ҳодисаларининг айбдорлари ҳақида тортишиб ётибмиз. Кимдир йўл-патруль хизмати ходимларини порахўрликда айблаб сўкса, бошқа биров қоидабузар ҳайдовчиларнинг инсофсизлигидан нолийди. Айниқса, йўл ҳаракати қоидабузарлиги ҳақидаги видеотасвирларни тегишли органга юбориб

пул ишловчилар, радар ўрнатиб тадбиркорлик қилувчиларни қоралаганлар ким нечта бўляптию, тарафини олганлар қанча бўлмоқда? Олдимизда осонгина чора бор экан-у, биз нималар деб, бир-биримиз билан ёқа юлишиб ётибмиз.

Бунга сабаб нима? Йўл-ҳаракат хавфсизлиги хизмати масъуллари томонидан олиб борилаётган саъй-ҳаракатлар йўллардаги қоидабузарликларни

камайтиришга эмас, балки ҳайдовчилардан жарима ундириш учун шарт-шароитлар яратишга қаратилгандек таассурот уйғотади. Негаки, жорий этган тартибларининг самараси кўринмаяпти? Аксинча, кунда-кунора мудҳиш йўл-транспорт ҳодиса-

лари юз берганлиги ва уларнинг қурбонлари ҳақида хабарларга дуч келяпмиз.

Ибрат олишимиз керак бўлган намуна ёнимизда экан-у, нега биз мақсаддан олислаб кетганмиз?!

Шодия ХОЛЁРОВА.

ҚЎРҚИНЧЛИ СТАТИСТИКА:

БОЛАЛАР ИШТИРОКИДАГИ «АВАРИЯЛАР»ДА 64,5 ФОИЗ БОЛА ҲАЛОҚ БЎЛМОҚДА

Ички ишлар вазирлиги йўл ҳаракати хавфсизлиги бош бошқармаси маълумотига кўра, Ўзбекистонда 2021 йилнинг ўтган тўрт ойи давомида болалар иштирокидаги йўл-транспорт ҳодисалари сони 25,3 фоизга, уларда ҳалок бўлган болалар сони эса 64,5 фоизга ошган. Қўрқинчли статистика, шундай эмасми? Ҳар қанча сабаб келтирилмасин, қанча далил-исбот кўрсатилмасин, ҳеч бири бу ҳолатни оқламайди.

Нима сабаб бўлмоқда? Баъзан оний лаҳза-сониялар ҳам инсон ҳаётига нуқта қўйилишига сабаб бўлиб қолади. Хаёлинг фаромуш бўлиши, эҳтиётсизлик, йўл ҳаракати қоидаларига беписандлик билан ташланган бир қадам йўловчининг ҳам, ҳайдовчининг ҳам тақдирини буткул ўзгартириб юбориши мумкин. Хўш, йўлда юриш маданиятига қай даражада амал қиляпмиз? Гоҳида йўлни беш-ўн метрга қисқартирмаман, деб ўз жонимизни хатарга қўйишимизни биламизми? Буни англаб етишимиз учун бошимизга бирор кулфат тушиши шартми?

Бунда энг катта масъулият ота-оналар зиммасига тушади, албатта. Кўчада кетаётганда йўл-йўлакай ҳаракат қоидаларини тушунтириб бориш, асосийси, фарзандларга намуна бўлиб, қоидаларга амал қилган ҳолда ҳаракатланиш муҳим. Афсуски, ҳамма ота-оналар ҳам қизил чироқ ишорасига парво қилавермайди. Фарзандини етаклаганча катта йўлдан

бамайлихотир ўтаверади. Қуш уясида кўрганини қилади. Ана ўша болалар эртага мактабга ёлғиз кетаётганда ҳам йўл ҳаракати қоидаларига амал қилмайди. Бора-бора қоидаларни бузиш одатга айланади.

Яна бир муҳим жиҳат — мактабларга етакловчи йўлларда пиёдалар светофорларини чақирув мосламасига ўтказиш зарур. Пиёдалар йўлакчалари ташкил этилмагани ва ёритилмагани натижасида эрта тонгда ёки тунги вақтларда вояга етмаган пиёдаларнинг ҳаракатланиш хавфсизлигини таъминлаш имконияти чекланмоқда. 2 минг 731 жойда тартибга солинмаган пиёдалар ўтиш жойини сунъий ёритиш зарур. **Бунда яна бир**

ҳолат мавжуд. Яъни кўп полосали йўлларда назорат қилинмайдиган (светофорсиз) пиёдалар ўтиш йўлакларини қуриш мумкин эмас. Бу оддий қоида. Буни бутун дунёда билишади. Бироқ бизда эмас. Биргина Тошкентнинг ўзида юзлаб назорат қилинмайдиган пиёдалар ўтиш йўлаклари мавжуд. Магистрал кўчаларда, автомобиль айланма йўлларида, ОТМлар, мактаблар, бозорлар, аҳоли мавзелари яқинида. Ва уларда одамларни уриб кетиш — одатий ҳол.

Йўл ҳаракати қоидаларини бола, аввало, оилада, кейин боғча ва мактабда ўрганади. Афсуски, мактабларда ўқувчиларга йўл ҳаракати қоидаларини ўргатиш

талаб даражасида йўлга қўйилмаган. Ҳали-ҳануз бу йўналишда алоҳида дарслар ташкил этилмаган. Дарслар фақат бошқа фанлар ҳисобидан, етарли малакага эга бўлмаган ўқитувчилар томонидан олиб борилади.

Нима қилмоқ керак? Аввалроқ фарзанди мактаб олдида юз берган автоҳалокатда вафот этган ота ўзи «зебра» чизигини янгиланган, пиёдалар ўтиш жойи белгисини ўрнатгани ҳақидаги хабарни ўқиб, наҳотки болаларга ва умуман, аҳолининг шаҳар бўйлаб ҳаракатланиш хавфсизлигига бўлган эътибор ва муносабат шундай давом этса, деган оғриқли савол туғилганди. Вазият ниҳоятда оғир. Бунда, энг аввало, юқорида санаб ўтилган камчиликларни бартараф этиш, мактаблар яқинидаги йўллар ҳолатини яхшилаш, болаларга йўл ҳаракати хавфсизлиги бўйича сифатли таълим бериш тизими ишлаб чиқилса, ота-оналар масъулияти оширилса, кифоя. Муаммолар ўз-ўзидан ечим топади.

Шунингдек, халқаро тажрибалар асосида «мактаб зонаси»ни белгилаш зарур. Мисол учун, Жанубий Кореяда «мактаб зонаси»да автомобиль ва бошқа турдаги транспорт воситаларининг ҳаракат тезлиги максимум 30 км/с. этиб белгиланган. Шу мақсадда йўл ҳаракати хавфсизлиги белгилари ушбу объектларнинг асосий дарвозасидан 300 м. радиусда йўлнинг маълум қисмларига ўрнатилади. Кореядаги яна бир муҳим тамойиллардан бири, бу — ҳайдовчилар томонидан йўл ҳаракати қоидалари «мактаб зонаси» ва болалар кўп бўлган махсус ҳудудларда бузилган тақдирда, **жарималар 2 ёки 3 баробар ортиғи билан тўла-нишидир.** Албатта, юқоридаги тажрибаларни бизда ҳам жорий этса бўлади. Бунинг учун велосипедни қайтадан кашф қилиш шарт эмас, шунчаки ўрганиш керак, таҳлил қилиш керак, ва энг муҳими, хоҳиш бўлиши керак.

С.ИСМАТОВ.

РАИС СЎЗ СЎРАЙДИ

«У КЕРАК, БУ КЕРАК ДЕГАН БИЛАН ИШ БИТМАЙДИ»

Ўн йилдан бери маҳаллага раислик қиламан. Тажрибамдан чиқиб шуни айта оламанки, маҳалла раиси эрта тонгдан туриб иш бошласа, ишида барака ва унум бўлади. Ҳамма нарсага улгуриши мумкин.

Ҳозирда иш жараёнимиз анча енгиллашган. Бошқа ташкилотлар ҳам ҳамкорликни яхши олиб боришмоқда. Мисол учун, субсидия асосида жуда кўп ишларни амалга оширяпмиз. 5 нафар кишига иссиқхона қурилди, 10 нафар хотин-қизга тикув машинаси олиб бердик ва ҳакоза. Иккита фабрикада хотин-қизлар иш билан таъминланган.

Муаммолар ҳал этиляпти. Йўл қурилиши, электр токи симёғочларини алмаштириш ва тунги ёриткичларни қўйиш муаммоси бор эди. Дастур асосида барчаси навбати билан бажарилмоқда. Энг катта муаммомиз — Жўра Маҳмудов кўчасидаги артезиан қудуқнинг яроқсиз ҳолатга келиб қолганидир. Ушбу артезиандан фойдаланилаётгани-

га 14 йил бўлди. У аҳоли томорқасидаги зах сувларни тортиб олиш қувватига эга. Аммо эскиргани боис олдингидан қувватда ишлай олмапти.

Айни пайтда ҳудудимиздаги мактабда капитал таъмирлаш ишлари бошланган. 2 та оилавий боғча ва битта давлат боғчаси бор. Аммо улар тўлиқ болаларни қамраб ололмапти. Битта давлат-хусусий

шериклик асосида боғча қурилиши бошланган эди. Лекин маблағ йўқлиги боис икки йилдан бери қурилиш ишлари тўхтаб қолган. Кредит масалаларида кечикиш бўлди. Агар кредит ҳал бўлса, қурилиш ишлари давом эттирилади.

Таклиф. Маҳалла раиси астойдил ишласа, қаноат қилса, ҳаммаси ўз изига тушади. Иш фаолиятимиз олдингидан

анча яхши. Ҳаммаси секин-аста йўлга қўйилляпти. У йўқ, бу йўқ, у керак, бу керак, деб нолишдан кўра, ўз ишини сидқидилдан бажариш, бориға қаноат қилиш раиснинг вазифаси.

Шамсиддин ЗАВҚИЕВ,
Иштихон туманидаги Жўра Маҳмудов номли маҳалла фуқаролар йиғини раиси.

Ўтган йили пандемия сабаб кўп-лаб тадбирлар қатори болаларни ёзги соғломлаштириш оромгоҳларида дам олдириб мавсуми ҳам вақтинча қолдирилди. Жорий йил эса таътил мавсуми бошланаётган бўлса-да, ҳали мавзу юзасидан катта ахборотларни эшитмадик.

ҚАЧОНГАЧА БОЛАЛАР

ОРОМГОҲ НИМАЛИГИНИ БИЛМАЙ МАКТАБНИ ТАМОМЛАЙДИ?

Матбуотга фақатгина май ойининг ўрталарида ўтказилган, одатда таътил мавзусига масъул бўладиган Ўзбекистон касаба уюшмалари федерацияси томонидан тайёргарлик тўғрисидаги йиғилиш баёни маълум, холос. Федерациянинг расмий сайтида эса бу ҳақда маълумотлар жойланмаган.

Хўш, 2021 йилда болаларимиз қандай дам олишади? Режага кўра, республикамизда соғломлаштириш мавсуми 1 июндан бошланиб, шу кунга 20 га яқин оромгоҳ болаларни қабул қилиши керак эди. Мавсум давомида 261 минг 608 нафар ўғил-қизни дам олдириб мўлжалланган. Яъни 202 та стационар оромгоҳда 132 минг нафар ҳамда 1 минг 343 та

соғломлаштириш майдончасида 129 минг нафар бола қамраб олинади. Мазкур мақсадларга 80 миллиард 187 миллион сўм маблағ сарфланади. Маълумотларга кўра, стационар оромгоҳда бир боланинг кунлик озиқ-овқат харажатлари 25 минг 560 сўм, этиб белгиланган. Баъзи ҳудудларда мазкур сумма кўпроқ бўлиши ҳам мумкин.

Албатта, юқоридаги рақамлар аввалгиларига қараганда анча салмоқли. Зеро, ўтган уч-тўрт йил ичида юртимизда қатор янги оромгоҳлар барпо этилди. Сурхондарё, Қашқадарё, Фарғона водийси вилоятларидаги замонавий оромгоҳлар тўғрисида матбуотдан билганимиз бор. Шу боис болаларни стационар, яъни одатий — табиат

қўйнида жойлашган, этиб дам оладиган оромгоҳларда соғломлаштириш йилдан-йилга ортиб бормоқда. Аммо бу ҳам барибир кам. Нега? Чунки мамлакатимизда ўртача 5-6 миллион нафар ўқувчи бор. Юқорида келтирилган 132 минг нафарни дам олдириб билан 10 йил мобайнида фақатгина уларнинг 1 миллион 320 минг нафаринигина қамраб

олиш мумкин. Қолганлари эса стационар оромгоҳ қандай бўлишини тасаввур ҳам қилмай, мактабни битириб кетади.

Бундан ташқари, оромгоҳда дам олиш муддатлари жуда қисқа — 12 кунни ташкил қилади. Оромгоҳ қийматининг катта қисми ота-оналар томонидан қопланиши, нархларнинг 1 миллион сўм ва ундан юқори, Касаба уюш-

малари орқали жўнатилганида эса шу сумманинг ярми атрофида экани боласини дам олишга юборишни истайдиганларнинг кўпаймаслигига олиб келади.

Аммо қандай бўлса-да, бу бугун бор имконият. Ундан ортиғини ҳозирча амалга ошириб бўлмайди. Эҳтимол, стационар оромгоҳларнинг йилдан-йилга кўпайиб бораётгани ҳисобига яқин 5-6 йил мобайнида йиллик қамровни 20-30 фоизга чиқаришга эришилар. Бунинг учун эса, бизнингча, синалган услуб — давлат-хусусий шериклик тамойилларини жорий этмоқлозим. Мазкур тизим самарадорлиги мактабгача таълим қамрови зудликда бир неча баробарга

ортирилгани, рақобатнинг вужудга келганида кўринди. Нега энди уни оромгоҳлар борасида қўлламаслик керак? Бу тоғлик ҳудудлар учун янги иш ўринлари ҳам демакдир.

Муаммо мавсумдан ташқари пайтларда оромгоҳларнинг даромад қилиш имкониятининг чекланганида қолади. Бу даврда эса Халқ таълими вазирлиги алоҳида натижаларга эришган болалар учун «Оромгоҳ ўқув йили» — бир синфни оромгоҳда ташкил қилинган мактабда ўқиш имконияти, табиат қўйнидаги турли тадбирлар, масалан, олимпиадалар ҳисобига оромгоҳлар даромадини қопласа бўларди.

Комрон ТУРҒУНОВ.

ҲОЛАТ

МАБЛАҒЛАР ЖОЙ-ЖОЙИГА ЕТИБ БОРЯПТИМИ?

Жорий йилнинг 2 апрелида Президент томонидан «Обод қишлоқ» ва «Обод маҳалла» дастурларини амалга ошириш бўйича қўшимча чора-тадбирлар тўғрисидаги қарор имзоланди. Қарорга кўра, 2021 йилда жами 7 794 та қишлоқ ва маҳаллада 20,8 трлн. сўмлик қурилиш, таъмирлаш ва ободонлаштириш ишларини амалга ошириш белгиланди.

Қайси мезонларга кўра дастурга киритилади? «Обод қишлоқ», «Обод маҳалла» дастурларини шакллантириш Халқ қабулхоналарига келиб тушган мурожаатлардан келиб чиқиб, Иқтисодий тараққиёт ва камбағалликни қисқартириш вазирлигига тақдим этилади. Президент қарорига биноан, бунда ичимлик сувлари ёмон, ижтимоий соҳа объектлари таъмирталаб, туман-

шаҳар марказидан олиб бўлган қишлоқлар танлаб олиниши керак. Тизимдаги шаффоликни таъминлаш учун танлов мезони онлайн мониторинг олиб борилувчи портал томонидан амалга оширилади. Шунингдек, танлаб олинган маҳалла бириктирилган ишчи гуруҳ томонидан тўлиқ ўрганилиб, керакли ишлар йўлга қўйилади.

Муаммо нимада? Аҳолини тоза

ичимлик суви билан таъминлаш, ички йўллари қуриш ва таъмирлаш ишларига қўшимча 300 миллион АҚШ доллар ажратилган. Натижада биргина ичимлик суви таъминоти соҳасида 1 минг 400 километр тармоқлар қурилди ва реконструкция қилинди, 8,5 минг километр ички йўллари таъмирланган. Ўтган даврда 2 минг километр электр тармоқлари тортилиб, 1 мингта трансформатор янгиланди. Лекин барча соҳалар ва ҳудудларда ҳам ишлар бир хилда сифатли бажарилмапти, деб бўлмайди. Мисол учун, жами 256 та (13 фоиз) ижтимоий соҳа объектларининг лойиҳа ҳужжатлари ишлаб чиқилмаган

бўлса, 600 та (47 фоиз) объектлар бўйича тендер якунланмаган. Шундан 290 та мактаб, 164 та боғча, 110 та тиббиёт муассасаси, 12 та маданият, 22 та маҳалла ва 2 та спорт объектидир.

Нима қилиш керак? Қайсики соҳада ўз мутахассиси вазифасини сидқидилдан бажарсагина, муаммолар пайдо бўлмайди. Кадрлар масаласига алоҳида эътибор қаратиш зарур. Ишлар ўз ўринда бажарилсагина, аҳолида розилик кайфияти уйғонади. Ишончлилиқ ортади. Бунинг учун қарор ва дастурларнинг бажарилиш сифати назорат қилиниши ва қаерда бўшлиқ пайдо бўлган бўлса, тўлди-

рилиши шарт.

Қандай назорат қилинади? Ажратилаётган маблағ — йирик маблағ — йирик маблағ. Шу боис унинг сарфланишида шаффоликни таъминлаш ҳам асосий масала ҳисобланади. Бу йилги «Обод қишлоқ» ва «Обод маҳалла» дастурларининг олдингиларидан фарқи — қайси қишлоқ ёки маҳаллани ободонлаштириш ишларини олиб бориш бевосита маҳаллий Кенгашлар томонидан белгиланади. Ҳоким ўринбосарлари ҳар ой ва чорак якуни бўйича ажратилган маблағларнинг сарфланиши ҳақида ҳисобот бериб боради.

Нилуфар БАХТИЁРОВА.

БЮДЖЕТ МАБЛАҒЛАРИНИ НАЗОРАТ ҚИЛИШ МУМКИНМИ?

Ўтган йили 246 млрд. сўм миқдоридан бюджет пуллари ўзлаштирилган. Бу дегани, ҳар йилгидан 7,5 мартага кўпайган. Энг кўп камомат Халқ таълими ва Соғлиқни сақлаш вазирликларидан аниқланган.

Молия вазирлигининг Давлат молиявий назорати департаменти жорий йил 1-чорада бюджет маблағларини мақсадли сарфланиши юзасидан 211,2 млрд. сўм миқдоридан бюджет интизомини бузиш, пул ва товар-моддий бойликлар камомати ва асосиз харажатлар аниқлангани, шундан 192,3 млрд. сўм бюджетга тикланиши таъминланганини эълон қилган. Қонунбузилиш ҳолатлари эса бир қанча вазирликларда кузатилган.

Қандай чоралар кўрилди? Жорий йил бошидан буён бир қанча амалий ишлар қилинган. Жумладан, Кадастр агентлиги ходимлари аттестациядан ўтказилиб, коррупцияга мойиллиги бўлган 28 фоиз (1 минг 476 нафар) ходим билан меҳнат шартномалари тугатилган. Соғлиқни сақлаш вазирлиги тизимида 22 миллиард сўм бюджет маблағи мақсадсиз сарфланишининг олди олинган. Халқ таълими тизимида

бюджет маблағларини ноқонуний сарфлаш ёки талон-торож қилиш, ноқонуний иш ҳақлари тўланиши юзасидан 214 нафар мансабдор шахсга нисбатан интизомий жазо чоралари қўлланилиб, 34 нафари эгаллаб турган лавозимидан озод этилган. Шунингдек, аниқланган ҳолатлар бўйича 78 млрд. сўм молиявий хато ва камчиликлар, ноқонуний ўзлаштиришлар бўйича қонуний чора кўриш учун ҳуқуқ-тартибот идораларига юборилган.

Яна бир гап. 2022 йилдан барча вазирлик ва идораларга ажратиладиган бюджет

маблағларининг мақсадли индикаторлари белгиланади ва дастурий бюджетлаштириш тизими жорий этилади. Янги тизим орқали давлат бюджети ижросини режалаштириш, бажариш ва назорат қилиш мумкин бўлади ва у 2022 йилдан ишга тушади. Айни пайтда янги тизим Халқ таълими, Соғлиқни сақлаш, Сув хўжалиги вазирликлари ва Автомобиль йўллари қўмитасида синовдан ўтказилмоқда. Балки шу тизим орқали юқоридаги ҳолатларга чек қўйилар. Буни эса вақт кўрсатади.

Н.ЮНУСОВА.

МЕНДА
САВОЛ БОР... ?

«ЭРИМ ФАРЗАНДИМГА ЎЗ
НОМИНИ БЕРА ОЛАДИМИ?»

— Шаърий никоҳдаги турмуш ўртоғим билан фарзандли бўлдик. Лекин унинг қонуний никоҳи бошқа аёл билан. Турмуш ўртоғим фарзандимга ўз номини бера оладими?

Нилуфар ҲАКИМОВА.
Тошкент шаҳри.

Севара ЗОКИРОВА,
Давлат хизматлари агентлиги ахборот хизмати раҳбари:

— Вазирлар Маҳкамасининг «Фуқаролик ҳолати далолатномаларини қайд этиш қоидаларини тасдиқлаш тўғрисида» 2016 йил 14 ноябрдаги 387-сон қарори билан тасдиқланган Фуқаролик ҳолати далолатномаларини қайд этиш қоидаларининг 53-бандига кўра, оталик боланинг отаси бошқа аёл билан қонуний никоҳда турганидан қатъи назар, белгиланади. Оталикни белгилашда унинг хотинининг розилиги талаб этилиши амалдаги қонунчиликда назарда тутилмаган.

РАИС СЎЗ СЎРАЙДИ

«ТОПГАН ПУЛИМИЗ ТОМОРҚАНИ СУҒОРИШГА КЕТМОҚДА»

Маҳалламизда 6 минг 121 нафар аҳоли истиқомат қилади. Уларнинг асосий машғулоти — деҳқончилик, боғдорчилик, томорқачиликдан иборат. Ҳозирда 20 тадан ортиқ хонадонда иссиқхоналар мавжуд.

Йўл, ичимлик сув, электр энергияси борасида муаммолар йўқ. Худудда учта болалар боғчаси (иккитаси давлат-хусусий шериклик асосида қурилган) фаолият юритади, тикувчилик фабрикасида 70 нафардан зиёд маҳалладоши-

миз иш билан банд. **Муаммо нимада?** Бизни ўйлантираётган асосий масала, бу — насослар билан боғлиқ бўлиб турибди. Ҳозир туманимизда 230 та электр энергияси билан ишловчи насос мавжуд. Фермерлар, оддий одамлар ундан

маълум бир маблағ эвазига фойдаланмоқда. Бу, албатта, катта харажатларни талаб қилаётир. Яқинда эшитиб қолдикки, уларнинг 180 таси тугатилар экан, 50 таси сақлаб қолинади.

Таклифим шундайки, ҳозир ҳам насослар орасида унитар корхона шаклида фаолият юритаётганлари бор, уларнинг харажатини давлат қоплаб беради. Агар имкони бўлса, сақлаб қолинаётган 50 та насос станцияси унитар корхона шаклида бириктирилиши керак. Шунда харажатлар қисқарар, одамлар топган пулини то-

морқасини суғориш учун насосларга сарфламасди.

Яна бир масала, бу — оилавий келишмовчиликлар, ажралишлар билан боғлиқ. Ишонмасиз, кунига 1-2 та хонадонни яраштиришга тўғри келади. Албатта, бу ўринда кўпни кўрган нуронийлар ҳаётини тажрибасидан фойдаланишга ҳаракат қиляпмиз. Бироқ қанча ҳаракат қилмайлик, жорий йилнинг шу даврига қадар битта оила ажрашиб кетди. Ҳозир яна иккита оилани яраштиролмайдимиз. Келинга у десак, қайнона кўнмайди, қайнона-

га бу десак, келин ўжарлик қилади.

Таклифим шуки, энди ажралишга сабабчи бўлган шахсларга қонуний чора кўриш керак. Агар қайсидир томон ажралишда айбдор бўладиган бўлса, жарима тўлаши зарур. Бундан ташқари, ажралиш боғини катта суммада белгилаб, ҳар икки томонга суд томонидан айбдорлик даражасига қараб бўлиб бериш керак.

Шарипбой БЕКЧАНОВ,
Элликқалъа туманидаги
Дўстлик овул
фуқаролар йиғини
раиси.

КўПОЛ ШАХСГА РАЎБАРЛИК ИШИНИ ТОПШИРИБ БЎЛМАЙДИ

Яна бир давлат хизматчиси ўз ходимларини жуда кўпол сўзлар билан ҳақоратлаган аудиоёзув тарқалиб кетди ва жамоатчиликнинг ҳақли эътирозига сабаб бўлди.

Аудиоёзувда Тошкент вилояти Ўртачирчиқ тумани ободонлаштириш бошқармаси бошлиғи Асқар Турдиқулов ўз ишчи-ходимларини куракда турмайдиган, инсон шаъни ва кадр-қимматини таҳқирлаган ҳолда турли сўзлар билан ҳақоратлагани эшитилади.

Аудиоёзувдан англашиладики, ходимлар ўзларининг мажбурий меҳнатга жалб қилинаётгани муносабати билан Бандлик ва меҳнат муносабатлари вазирлигига мурожаат қилган. Афсуски, ходимлар ўз ҳақ-ҳуқуқларини талаб қилса-ю, раҳбар томонидан таҳқирланса, Янги Ўзбекистонда

раҳбарларнинг янги ҳунарларими, бу? Бугун ишчи меҳнаткашлар ҳақиқатни айтишдан эмас, айтгандан кейинги оқибатлардан қўрқиб ишлашга мажбур бўлиб қолмаяптими? Ҳар қанақасига олганда ҳам ўз ходимларига бундай муомала кўрсатаётган раҳбарни умуман оқлаб, тушуниб бўлмайди.

Аслида, бугунги кун раҳбари ўз иши билан, сўзи билан, хулқ-атвори билан барчага ўрнатилган шарт. Шиддат билан кечаётган ислохотлар шуни талаб этади. Энг муҳими, ҳеч ким ўз хатти-ҳаракатлари билан бугунги ислохотларга соя солишга

ҳаққи йўқ. Афсуски, бу каби ҳолатлар барча ҳудудларда учраб туради. Аввалроқ, айнан Тошкент вилоятининг яна бир шаҳри — Ангрен шаҳар МИБнинг сўконғич бошлиғи (аёл киши) «тренд»га чиққанди. Юқоридаги ҳолатлар ҳақида фикр билдирар экан, Олий Мажлис Қонунчилик палатаси депутати Расул Кушербаев шундай дейди: «Ўзи эрақми аёлми барча сўконғич раҳбарларни мактаб партасига қайта ўтиргизиб, бир муддат «Одобнома» дарсини ўтиш керак шекилли. Имтиҳонни эса ўша раҳбарларнинг болалари ёки неваралари олишади. Кошки, шунда раҳбарларда феодал кулчилик жамияти унсурларидан бўлган ходимларини қул сифатида кўриб сўкиш, ҳақорат қилиш, хўрлаш, деган нарсалар йўқолса. Кейин шахсни лавозим ёки ишга қўйишда унинг одоб-ахлоқ, муомала маданияти ва ходимларни сўкиш-

сўкмаслик хусусиятига биринчи навбатда қараш керак. Сўконғич, кўпол шахсга раҳбарлик ва бирор масъул ишни топшириб бўлмайди».

Психологларнинг фикрича, бошқаришга билими, қобилияти ва тарбияси бўлмаган шахс сўкиш, қўрқитиш, ҳақорат қилиш орқали бошқаришга ўтади. Бу услуб унинг бошқарувга номуносиб эканини яширишга интилиш сифатида феодаллик замонидан қолган. Бугун Ўзбекистонда бошқарув тизимини тубан кўрсатиб, жаҳон афкор оммаси олдида обрўсизлантираётган омиллардан бири ҳам айрим билимсиз, тарбиясиз, «оғзи шалоқ» шахсларнинг бошқарув ўринларида юргани билан боғлиқ.

Бунга нима сабаб бўлмоқда? Раҳбар устидан шикоят қилишнинг хавфсиз усули жорий этилмаган. Яъни ходимга ноқонуний ишни қилиш бўйича кўплаб босимлар бўлади, бироқ бу

бўйича бирор эшикка шикоят қилиб боришга қўрқади. Агар бу иши бошқаларга ҳам маълум бўлиб қолса, «қулоқ»лик мақомига сазовор бўлади.

Шунингдек, сўкиниш ва ҳақоратларни эшитишга ҳамда ҳазм қилишга тайёрлар ҳали бери кўпчиликни ташкил этади. Муаммо раҳбарлардагина эмас, ходимларда ҳамдир. Улар ҳам ўз кадр-қимматини, шаънини, ҳуқуқини (аслида давлат идораси даражасида ишлаётган кадрларда бу муаммо бўлмаслиги керак), талаб қилишни билса, бундай ҳолатлар камайган бўларди.

Аччиқ бўлса-да, яна бир жиҳат бор: сўкиш ва ҳақоратлар самарали бошқарув воситаси бўлиб қолмоқда. Яъни бу каби ҳолатлар қонунга амал қилиш орқали бошқарувдан кўра, нисбий афзалликда. Бунга ҳам, ўз навбатида, юқоридаги икки омил сабаб бўлмоқда.

И.ПЎЛАТОВ.

ФИКР

11,2 ТРЛН. СЎМ БЮДЖЕТ ДЕФИЦИТИ ҚАНДАЙ ЁПИЛДИ?

Сенатнинг навбатдаги ялпи мажлисида Сенат раиси Танзила Норбоева давлат бюджети маблағларини турли баҳоналар билан катта миқдорда ўзлаштиришдек салбий ҳолатлар учраётгани тўғрисида гапирди.

Дарҳақиқат, расмий статистика ҳам талон-торожлик йилдан-йилга ўсиб бораётганини кўрсатади. Аслида бундай бўлмаслиги керак. Давлат бюджети маблағлари охириги тийинигача халқ манфаатлари йўлида сарфланмоғи лозим.

Шу билан бирга, пандемия сабаб ўтган йили бюджет дефицити ҳолатлари ҳам намоён бўла бошлаган. Бу ҳақда Молия вазири гапирди. Қайд этилишича, 2020 йилда йил бошидаги прогнозга нисбатан ҚҚСдан 13 трлн. сўм кам маблағ тушди ва прогноз 70,5 фоизга ижро

этилди. Айланмадан олинадиган солиқлар бўйича 1,1 трлн. сўм ёки 55 фоизга кам маблағ тушган. Жисмоний шахслардан олинадиган даромад солиғидан 927 млрд. сўм ёки прогнозга нисбатан 94 фоиз ҳамда мол-мулк солиғидан 395 млрд. сўм ёки 85 фоиз кам тушумлар шаклланди. Натижада бюджетда 11,2 трлн. сўм дефицит кузатилган. Молия вазирининг сўзларига кўра, ҳукумат томонидан кўрилган тезкор чоралар, шунингдек, бюджет учун фойдали бўлган бошқа омиллар туфайли юқорида таъкидланган йўқотишлар ортиги би-

лан қопланган.

Олтин нархининг йил бошидаги прогнози 1350 доллар миқдоридан ҳақиқий ўртача нарх 1768 долларидан шаклланди ҳисобига 9,3 трлн. сўм кўшимча даромад олинган. Марказий банкнинг 2,8 трлн. сўмлик фойдаси (солиштириш учун

2019 йилда 133 млрд. фойда бўлган) ҳамда вазирликлар ва идораларнинг бюджетдан ташқари жамғармаларидан ҳукумат қарорига асосан, 385 млрд. сўмлик қолдиқ маблағларини бюджетга йўналтириш ҳам йўқотишларнинг бир қисмини қоплашга

ёрдам берган.

Албатта, юқоридаги ҳолатлар жорий йил пандемик шароит барқарор бўлса такрорланмайди. Мамлакатимиз «иқтисодий яра»ларни тuzатиб олишга улгуради. Аммо бюджет талон-торожлигига йўл қўйган раҳбарлар, тизимларда жиддий ислохотлар қилинмаса, бу барибир яна бўй кўрсатиб қолиши мумкин. Масала юзасидан Сенат раиси тўла ҳақ. Давлат пуллари тўлалигича халқники. У фақат мамлакат ва халқ манфаати учун ишлатилиши керак.

Комрон ТУРҒУНОВ.

СОХТА ИЖАРА ЭГАЛАРИ ҚАЁҚДАН ПАЙДО БЎЛИШЯПТИ?

Пойтахтга ўқиш ёки ишлаш мақсадида келган киши борки, ижара ўй муаммоси билан тўқнаш келган. Излаган пайтда топилмай қон қилади. Неча эшикни умидворлик билан қоқишингизга тўғри келади. Бунинг осон ечими — ўй бозоридаги маклерлар ёрдамидан фойдаланишдир. Унга тўланадиган яхшигина хизмат ҳақида чидасангиз бас.

Маклер, оддий тил билан айтганда, воситачи жонини қийнамай бир ойда ишлаб топадиган пул учун сиз бир йил оғир меҳнат қилиб тер тўкаси. Қиладиган иши — кўплаб сотиладиган ва ижарага бериладиган уйлари нархи ёзилган қоғозларни столга ёйиб қўйиб, эҳтиёжи тушиб келган одамларнинг саволларига беписандгина жавоб қайтариб, улар билан ўй эгалари ўртасида воситачилик қилгани эвазига мўмайгина

пулни чўнтакка уради. Шунга қарамай, бу шоввозлар олган даромадидан на давлатга солиқ тўлайди, на бирор мажбуриятни бўйнига олади.

Нима дейсизки, энди шуларнинг сохталари ҳам пайдо бўлибди. Ички ишлар вазирлиги Киберхавфсизлик маркази томонидан ўтказилган тезкор-қидирув тадбирлари давомида бир неча йилдан буён юқорида кўрсатилган жиноий ҳаракатларни амалга ошириб келаётган

жиноий гуруҳ фаолиятига чек қўйилди.

Аниқланишича, фуқаро А.А.Х. интернетдаги эълонлар сайти орқали пойтахт марказида жойлашган хонадонлардан бирини ижарага берман, деб эълон жойлаштирган. Хонадон арзон нархдаги барча қулайликларга эгаллигига қизиқиб, унга телефон орқали алоқага чиққан фуқароларга ўзини ҳарбий хизматчи деб таништирган ҳамда ҳозирда бошқа вилоятда эканини ва хизмат сафаридан 2-3 кунда пойтахтга қайтгач, ижарага олувчига хонадонни кўрсатишини, бошқа одамга ижарага бермаслик учун эса олдиндан пластик картасига пул ўтказиб бериши керакли-

гини айтган.

Фирибгар ушбу услуб билан пойтахтда ижарага хонадон олмоқчи бўлган 100 нафардан ортиқ фуқаронинг ҳар биридан 200 минг сўмдан 2 млн. сўмгача, бир йил давомида жами 80 млн. сўмдан ортиқ миқдордаги маблағи билан талон-торож қилган.

Нега одамлар танимаган-билмаган кишисига ҳеч қандай кафолатсиз пластик карта орқали пул ўтказиб беришяпти. Чунки ўй бозорига борса, ижара баҳоси отнинг калласидек, камига анави текинхўрларга ҳам ҳақ тўлашга тўғри келади. Аслини олганда, шаҳардаги ижара уйлари нархи қимматлашу-

вида маклерларнинг «хизмати» катта. Чунки улар бундан манфаатдор.

Солиқчилар кўчада ноқонуний киракашлик қилиб пул топадиган ҳайдовчиларни қўлга тушириб, катта жаримага тортган ҳолатларни кўп эшитганмиз. Лекин маклерлик ишидан қонунга хилоф равишда даромад топаётган кимсаларни ушлаш мақсадида рейд ўтказилгани ва улардан бирортаси жарима тўлагани хусусида маълумотга кўзимиз тушмаган. Ахир улар бел оғритмай киракашдан кўра бир неча бор кўп фойда кўришади-ку. Ёки маклер деган зотга солиқчининг кучи етмайдими?

Тўлқин ШЕРНАЕВ.

НУҚТАИ НАЗАР

ЎЗБЕКИСТОНДА ЎЗБЕК ТИЛИНИ БИЛИШ ШАРТ ЭМАСМИ?

Тил ҳақида негадир фақат 21 октябрь арафасида кўплаб чиқишлар қилинади? Ўзбек тилининг софлиги, уни ҳурмат қилиш, тил қондаларига риоя этилмаслик каби ҳолатлар танқидга олинади. Кейин эса ҳамма жим бўлиб қолади. Гўёки шу танқидлардан сўнг ҳаммаси изига тушгандек тасаввур уйғонади. Аслида эса...

Яқинда бир воқеа сабаб яна тилимиз ҳақида сўз очишга тўғри келяпти. Иш билан «Агробанк» Тошкент шаҳар филиалига бордим. Мижоз кўп. Ҳамма электрон навбат ола бошлади. Мен ҳам ускуна ёнига келиб, керакли хизматни қидира бошладим. Аммо афсуски, қурилма фақат бир тилда, фақат рус тилида хизмат кўрсатар экан.

Наҳотки, мутасаддилар банкка рус тилини тушунмайдиган мижозлар ҳам ташриф буюришини ҳисобга олишмаган?

Ёки яна бир воқеада шахсан ўзим рус тилини яхши билмаганим учун катта компания менга хизмат кўрсатишни очикчасига рад этди.

Компания билан боғлиқ муаммони ҳал этиш учун қилган муурожаатим рус тилини билмаганим учун кўриб чиқилмади. Нима эмиш, раҳбар ўзбек тилини билмасмиш. Оператор айнан шу сабаб мени раҳбар билан боғлай олмаслигини айтди.

Кимдир бу ёзганларимдан мени миллатчи ёки «русоб»га чиқариб қўйишларини хоҳламасдим. Шахсан рус ва бошқа хориж тилларини билиш ва ўрганишни олқишлайман. Аммо юқоридаги каби воқеалардан тўғри хулоса чиқариш керак, деб ўйлайман.

Мисол учун, айти пайт қайсики давлат ёки нодавлат ташкилотига ишга кирмоқчи бўлсангиз, албатта рус тилини билиш

шарти қўйилади. Хўш, бошқа миллат вакиллари ҳам ўзбек тилини билиши шарт эмасми?

Бундан бир неча ой аввал «Юксалиш» умуммиллий ҳаракати томонидан ташкил этилган давра суҳба-тида миллий тил ривожини бўйича амалга ошириш керак бўлган ишлар ва конструктив таклифлар қаторида айнан мана шу жиҳат ҳам келтирилганди. Яъни давлат раҳбариятида фаолият юритаётган амалдорлар ўзбек тилини мукамал билишини қонунан талаб этиш билдирилганди.

Ўйлаймизки, бу каби таклифлар амалга ошиши тилимиз ривожини таъминлайди.

Нурилло ФАЙЗ.

МЕНДА
САВОЛ БОР... ?

ЭГАСИЗ МЕРОС КИМГА ҚОЛАДИ?

— Қўшнимизнинг ҳеч кими йўқ эди, у вафот этганидан кейин унинг ўйи эгасиз қолди. Бу ҳолатда уй-жойлар кимга ўтиши керак?

Назира АБДУЛЛАЕВА,
Тошкент шаҳри.

Фаррух ЖЎРАЕВ,
Адлия вазирлиги масъул ходими:

Агар ҳеч қандай меросхўрлар бўлмаса ёхуд меросхўрлардан ҳеч қайсиси ворислик ҳуқуқига

эга бўлмаса ёхуд уларнинг ҳаммаси меросдан воз кечган бўлса, **мерос мол-мулк эгасиз** деб ҳисобланади.

Мерос мол-мулк мерос очилган жойдаги ҳокимлик ёки маҳалла йиғинининг аризаси бўйича мерос очилган кундан эътиборан **уч йил ўтганидан кейин** суднинг қарори асосида эгасиз деб топилади.

Эгасиз мол-мулк у турган жойдаги **маҳалла йиғинининг мулкига ўтади**, бу орган мол-мулкдан воз кечган тақдирда, **давлат мулкига ўтади.**

ҲАР НАРСАГА МАҲАЛЛА БАЛОГАРДОНМИ?

Таҳририятимизга кунда-кунора фуқароларимиздан турли мазмунда мурожаат, шикоят, таклифлар келиб туради. Кунни кеча ҳам пойтахтимиз маҳаллаларидан бирида (фуқаронинг илтимосига асосан номини ошкор этмадик) яшовчи 70 ёшдан ошган бир онахон келди.

Асосий эътирози «домком» (маҳалла раиси демоқчи) янги турмуш қурган ёш оилалар ҳолидан хабар олмаётгани бўлди. Агар ҳар бир ёш оиладан маҳалла раиси, профилактика инспектори ҳеч бўлмаса, 6 ойгача ҳолаҳволини сўраб турса, ажрашишлар камаяр экан. Онахоннинг айтишича, ёш оилаларга никоҳ ўқиган имом-хатиблар ҳам уларнинг ҳолидан

хабар олиб туриши керак.

Онахоннинг гап-сўзларидан **маълум бўлдики**, маҳалла раиси ўз вақтида хабар олиб турганида янги оила қурган набираси ажрашиш ёқасига келиб қолмас эмиш. Эшитувларимиздан англадикки, ёш оиладаги асосий муаммо қайнона-келин муносабати. Бироқ онахон муаммонинг асл сабабчиси ўз қизи, яъни қайно-

на бўлмиш бўлса-да, унга сўзи ўтмаяпти. Тўғрироғи, қизи онасининг гапига қулоқ солмаяпти.

Онахоннинг сўзи тўғридир, балки маҳалла раиси, раиснинг оила, хотин-қизлар ва ижтимоий-маънавий масалалар бўйича ўринбосари, оила ва хотин-қизлар масалалари бўйича мутахассиси мана шу ёш оила ҳолидан хабар олиб турганида қайнона-келин ўр-

тасидаги тушунмовчиликларга барҳам берилиб, ёш оила бахтли яшаётган бўларди.

Бироқ ҳар нарсада маҳаллани айблаш қанчалик тўғри? Аввало, оиладаги тинч-тотувлик, меҳр-оқибат тарбияга боғлиқ эмасми? Ўз онасининг гапига қулоқ солмаган қайнона маҳалланинг маслаҳатини олармиди? Нега тўй қилаётганда, келин олаётганда маҳалладан маслаҳат сўрамаймизу мана шундай муаммолар чикса маҳаллани айбдор қиламиз.

Қарс икки қўлдан деганларидек, муаммоси бор оилалар маҳалла идорасини, муаммоли хонадон эшигини эса маҳалла фаоллари тақиллатиб келсагина мавжуд муаммоларга ҳамкорликда ечим топилиши мумкин. Йўқса, ҳар икки томон бир-бирини айблаб юраверади, муаммолар эса ечим-

сиз илдиз отаверади.

Дарҳақиқат, бугун барча нарсага маҳалла жавобгар. Ажрашиш кўпайса маҳалла айбдор, жиноятчилик ортса маҳалла ишламаган, ободонлаштиришга маҳалла, кам таъминланган, моддий ёрдамга муҳтож, ишсизлар, мигрантлар, хуллас, барча статистика маълумотларни шакллантирувчи ҳам маҳалла. «Темир дафтар», «Аёллар дафтари», «Ёшлар дафтари»ни юритиш ҳам маҳаллада. Ахир, маҳалла статистика кўмитаси ёки ижро ҳокимияти эмас-ку!

Қизиғи, маҳалла ходимлари дуч келётган муаммоларни қанчалик кўп ёзмайлик, мутасаддилар ечим масаласида бош қотиришмаяпти. Не бўлганда ҳам биз ўз вазифамизни бажаришда давом этаверамиз.

Р.ЮСУПОВ.

РАИС СЎЗ СЎРАЙДИ

«МАҲАЛЛАМИЗДА ИШСИЗЛАР ЙЎҚ»

Маҳалламиз тадбиркорлар маҳалласига айланиб бормоқда. Айтилганда 4 та текстиль фабрикаси, 6 та оилавий текстиль корхонаси бор.

Уларда мавсумга қараб, болалар, аёллар ва ёшлар кийим-кечаклари ишлаб чиқарилади. Маҳсулотларнинг асосий қисми Россияга экспорт қилинади.

Ушбу корхоналарда 200 нафардан ортиқ маҳалламиз аёллари ва ёшлари меҳнат қилишмоқда.

Маҳалламизда деҳқончилик ва боғдорчилик ҳам яхши ривожланган. Асосан,

помидор, бодиринг, картошка, узум, анор етиштирилади. Деҳқончилик билан шуғулланаман, деган яна 20 нафар ёшларимизга 10 сотихдан ер ажратиб берилди. Мавсумий иш билан банд бўлганлар ҳам бор. Шу боис бизда ишсизлар йўқ.

Фаолиятимиз ҳам эътироф этилмоқда. 2020 йил «Обод ва хавфсиз маҳалла» республика кўриктанловининг вилоят босқичида 5 та номинация бўйича тақдирландик. Туман ҳокимлиги томонидан кондиционер берилди.

Рағбат қанот бағишлайди деганларидек, туман кутубхонаси билан ҳамкорликда маҳалла идорасида кўчма

кутубхона ташкил этдик. Китобхонлар бу ерда обунга бўлиб, ўзлари қизикқан бадий китобларни ўқиши мумкин.

Муаммоларимиз ҳам йўқ эмас. Қиш мавсумида табиий газ босими камайиб кетади. Ички кўчаларимизнинг 1 километри шағалланиши, 6,5 километри асфальтланиши керак. 2 та кўчамиздаги қўлбола симёғочлар ўрнига 50 та темир-бетон устунлар ўрнатилиши зарур. Айниқса, Янги аср кўчасидаги симёғоч муаммолари 20 йилдирки ўз ечимини топмаяпти. Бу боранда тегишли ташкилотларга мурожаат қилганмиз. Лекин 2020 йил май ойида

Маҳмуджон АҲМЕДОВ,
Хўжабод тумани «Жомеъ» маҳалла фуқаролар йиғини раиси.

бажаришга ваъда берилган иш ҳамон бажарилгани йўқ. 2 та кўчамиздаги ичимлик сув муаммоси ҳам ҳал этилиши лозим.

Саховатпеша ҳомиларимиз ҳам кўп. Яқинда тадбиркор Қурбонали Сотволдиев ўз ҳисобидан битта кўчамизга тўлиқ тунги ёриткич чироқларини ўрнатиб берди. Бироқ электр ҳисоблагич ўрнатиш муаммо бўляпти. Мурожаат қилган-

миз, лекин ижобий натижа бўлмаяпти.

Яна бир муаммо шундаки, бир неча йиллар олдин бир тадбиркор томонидан маҳалла идорамиз курилиб, пардозлаш ишлари ҳам амалга оширилганди. Бироқ 2 йилдирки, кадастр ҳужжати ҳал бўлмаяпти. Ана шу муаммоларимиз тезроқ ҳал этилса, ишимиз янада ижобий тус оларди.

Суратга қаранг, ажойиб-а. «Haqiqiy Rossiyskiy!» Кулишни ҳам, куйишни ҳам билмайсан, киши. Шу даражада саводсиз бўлдикми? Наҳотки, реклама соҳаси эгасиз қолган бўлса?

«НАҚИҚИЙ РОССИЙСКИЙ!»

Минг афсуски, кузатувларимиз шундан дарак бермоқда. Сиз ҳам эътибор қаратган бўлсангиз, бугун ташқи реклама конструкцияларининг жойлашувидан тортиб, ундаги сўз ва расмлар қўлланилишида кўплаб хатоликлар бор.

Ҳа, сиз айтганчалик «российский» дейилса яхши сотилади, деб ўйлагандир. Бироқ ҳар қандай реклама қонун доирасида, аввало, «Реклама тўғрисида»ги қонунда белгиланган талаблар асосида амалга оширилиши шарт.

«Реклама тўғрисида»ги қонуннинг 6-моддасида «ахборот мазмунининг бузилишига олиб келиши мумкин бўлган хорижий сўз ва иборалардан фойдаланиш» тақиқланиши белгиланган. Ушбу қонуннинг **5-моддасида** эса «Ўзбекистон Республикаси ҳудуди-

да реклама Ўзбекистон Республикасининг давлат тилида ёки реклама берувчининг хоҳишига кўра бошқа тилларда тарқатилади» деб қайд этилган.

Шунга ҳам шунчами, бундан баттарлари ҳам бор, дейсизми?! Ҳақсиз, бунданда кўп хато сўзлар ишлатилган ташқи реклама баннерлари бор. **Хавотирлиси**, берилаётган рекламалар одоб, қонун доирасидан чиқиб

кетди, чек-чегараси кўринмай қолди.

Демак, ана шундай реклама баннерларини тайёрловчи, тарқатувчи тадбиркорлик субъектлари фаолиятини бир ғалвирдан ўтказиш керак. Уларга фақат пул ишлашни эмас, миллат маънавияти, саводи, одоб-ахлоқи ҳам эътиборга олинишини эслатиб қўйиш зарур. Йўқса, ана шундай «чаласавод»лар дастидан кулгига қолиб, маънавиятимизга,

маданиятимизга дарс кетаверади.

Ана шундай муаммоларни бартараф этиш, соҳани янги босқичга олиб чиқиш мақсадида Олий Мажлис Қонунчилк палатаси депутатлари «Реклама тўғрисида»ги янги қонун лойиҳасини ишлаб чиқишиб, унда бир қатор қўшимча ва ўзгартиришлар киритилмоқда. Ўйлаймизки, бу соҳа жиддий назоратга олиниб, қонунбузар-

лар қатъий жавобгарликка тортилади. Йўқса, ўзгартирилган қонун яна қоғозда қолиб кетаверади.

Яна бир гап. Ўзбекмиз, ўзлигимизни асраймиз, деймизу нега ўзбекча атамалардан фойдаланмаймиз? Уйингиздан чиқингиз билан «продаю», «сдаю» деган сўзлар сизни қарши олади. «Мы открылись» деган сўзлардан бошланган ёзувларни кун давомида учратасиз. Яна минглаб ажнабий атамаларни ўқиб, бу ер ўзи қайси давлат, Ўзбекистонми ёки европа мамлакати, деб юборасиз. Ишонмасангиз, Тошкент ёки бошқа барча вилоят ва туман марказларини бориб кўринг. Вазирлар Маҳкамаси ҳузурида Давлат тилини ривожлантириш департаменти ташкил

этилган бўлсаю аҳвол мураккаблашиб бораверса, бунинг якуни нима билан тугайди?

Мамлакатимизда ишлаб чиқарилаётган шарбатларга ҳам «Сочная долина», «VICO», «Bliss», «Jesco», «Dena», «Наш сад» каби нота ниш номларни эмас, балки ўзлигимизни йўқотмаган ҳолда «Урик», «Олма», «Олча», «Ўзбекистон», «Ширин водий», «Қуёшли ўлка», «Боғбон фермер» каби ўзбекча номларни қўйсақ шу маҳсулот сотилмай қоладими? Шарбат-ку, майли, сиз бошқа маҳсулотларни ҳам олиб кўринг, қандай номлар билан аталган экан?

Маҳсулотларимизни миллий номлар билан атасак, тилимиз ривожланишини таъминлаган бўлмайми?

Рустам ЮСУПОВ.

НУҚТАИ НАЗАР

ЧАЛАСАВОДЛАР РОССИЯГА ИШЛАШГА БОРОЛМАЙДИМИ?

9 май кунлари Москва кўчаларида сайр қилиб юрган ўзбек ёшларининг блогерлар томонидан берилган санага оид саволларига антика жавобларига кўп бора гувоҳ бўлганмиз.

«Гитлер ким бўлган?» — «Ўрисларнинг подшоси», «Нима учун «Ғалаба куни» дейилади?» — «Лениннинг устидан ғалаба қозонилганда» ва ҳоказо. Бу ҳам маълум маънода мактабларимизда олиб борилаётган таълимнинг аҳволи ҳақида хулоса чиқаришга асос бўлади.

Айни пайтда Россияда ҳукумат мигрантлар учун рус тили, Россия тарихи ва Россия қонунчилиги асосларини билишнинг минимал даражасига қўйиладиган талабларни тасдиқлади. Бу бизни нимага ташвишга солиши керак?

Демак, Россияга

ишлаш учун борадиган йигитлар ушбу давлат ва унинг тили, тарихи ҳақида маълум даражада билимга эга бўлиши керак. Бирдан хушёр тортамыз: натижада ёшларимиз Россияпараст бўлиб қолишмайди? Гўёки улар Ўзбекистон тарихини мукамал биладигандек.

Хуллас, бу — мазкур давлатда жорий этилаётган тартиб. Ушбу талабларни бажаришни хоҳламасак, у ёқларга бормаи қўя қоламиз. Тўғрироғи, борсак ҳам қайтариб юборишади. Аксига олиб, мигрантларимизнинг катта оқими Россияга йўналган. Энди мактабда ёлчи-

тиб дарсга қатнашмаган мардикор йигитларимиз рус тарихи китобини ҳижжалашга мажбур бўлишади.

Бундан бизга нима зарар? Назаримизда, ҳеч қандай зарар йўқ, балки муҳожир ёшларимизнинг саводхонлиги ошади. Руспарастлик хавфи-чи? Тарихни бироз ўрганиш билан киши ...параст бўлиб қоладими? Ҳар ҳолда Гитлери русларнинг подшоси деб билгандан кўра, ўтмиш ҳақида озроқ бўлса-да тушунчага эга бўлган маъқул. Россия тарихи дунё сиёсий тарихининг ажралмас қисми ҳисобланади. Бу ҳақида хабардор-

лик, албатта, фикрга таъсир қилади.

Хўш, ёшларимизни саводхон қилиш бизнинг иштирокимизсиз амалга ошадими? Йўқ, энди мактабларда ўқувчиларга жаҳон тарихини, биринчи навбатда, миллатимиз ўтмишини мукамал даражада ўргатишни

йўлга қўйиш керак бўлади. Ёшларимизга ўтмиш воқеаларини ҳолисона талқинда ўргатиш керак. Токи, уларнинг мияси «улуғ давлат», «буюк миллат» деган сафсаталар билан захарланмасин.

Илғор ЗАМОНОВ,
блогер.

ЎҚИТУВЧИ КАЛТАК ЕБ ЮРАВЕРАДИМИ?

Ўқитувчини калтаклаш кўрсаткичи яна бир мисол билан бойиди. Самарқанд вилояти Тойлоқ туманидаги 59-умумтаълим мактабининг ўқув ишлари бўйича директор ўринбосари 26 май куни ўқувчининг қариндошлари томонидан дўппосланди. Унинг бор-йўқ айби имтиҳонга келмаган ўқувчига танбеҳ бергани бўлган.

Жабрланувчи педагог бу ҳолат ҳақида изоҳ берар экан, жамиятда ўқитувчининг обрўси тушиб кетганини алам билан таъкидлайди.

Дарҳақиқат, шундай. Чунки апрель ойида Қашқадарё вилояти Чироқчи туманидаги 134-мактабининг инглиз тили фани ўқитувчиси ўқувчига паст баҳо қўйгани, май ойи бошида Навоий вилояти Навбахор туманидаги 33-мактаб директор ўринбосари ўқувчи қизни мактаб формасида келиш ҳақида огоҳлантиргани учун калтаклангани. Болани урган ёки ҳақоратлаган бўлса ҳам майли эди...

Ўқитувчиларга нисбатан бундай муносабатни ҳеч қандай ваз билан оқлаб бўлмайди. Тўғри, педагог-

лар орасида касбига нолойиқлари, билим ва малакаси талабга жавоб бермайдиганлари учраши мумкин. Лекин барчасини бирваракайига ёмонга чиқариш нотўғри. Шундай бўлганда, бир нечта хориж университетларига ўқишга кираётган битирувчилар бўлмасди.

Гапнинг индалло сини айтганда, бу оғриқли масала бир неча марта кўтарилди ва кўтарилиб келяп-

ти. Лекин мутасаддилар ўқитувчини ҳимоялайдиган тизим яратиш ҳақида бирор марта ҳам ломим дейишгани йўқ. Хўш, бунга жамият айбдор экан, педагоглар маънавий муҳит яхшилангунига қадар шундай калтак еб юраверишадими? Ахир вазиятдан келиб чиққан ҳолда керакли чораларни амалга оширсан бўлади-ку.

Илғор ЗАМОНОВ,
блогер.

РАИС СЎЗ СЎРАЙДИ

ОҚОВА СУВГА АЖРАТИЛГАН МАБЛАҒЛАР «САРДОБА»ГА КЕТГАНМИ?

Ҳозирги пайтда маҳалла-миздаги мавжуд шароитларни аввалги йиллардаги ҳолатга солиштирганда анча ижобий ўзгаришларни кўриш мумкин.

Қурбон ХАЙРУЛЛАЕВ,
Сайхунобод туманидаги «Фаровон»
маҳалласи раиси

Аввал битта ўзим жамоатчилик асосида ойилсиз ишлардим. Мана ҳозир алоҳида бино, 3 нафар ёрдамчи, ҳам ойлик маош тайинланган.

Шу билан бирга, муаммолар ҳам бор. Масалан, шу йил маҳалламиз «Обод маҳалла» дастурига киритилиши айтилганди. Аммо тумандан иккита маҳалла киритилибди, холос.

Бизнинг ҳудуд маҳаллий бюджет ҳисобидан обод бўларкан. Шунисига ҳам шукр. Янги кўчаларимизга шағал ётқишиш керак. Ёритиш ускуналари ўрнатилмаган. Ҳамма ўзича қўлбола симёғоч ўрнатиб олган. Бу эса инсонлар ҳаётига хавф солади.

Ичимлик сув ва табиий газ муаммоси бор. Яна оқова сувдан

қийналамиз. Бу ёқда томорқадан оқилона фойдаланиш ҳақида тарғиб қиламизу амалда бунинг учун зарур сув йўқ. Битта қишлоғимизда 5 йилдан бери ариқлар қуриб ётибди. Ўтган йили дренаж учун 350 миллион сўм ажратилган, лекин нимагадир натижа бўлмапти. Туман молия бўлимидагилар пул ўтганини, аммо бу маблағ «Сардоба» сув омборини қайта тиклашга кетганини айтишди. «Ёшлик» мавзесидаги кўп қаватли уйларда канализация тармоғи ишламайди.

Бу муаммолар бўйича туман ҳокимлиги, «Халқ қабулхонаси»дан сўраб туришибди. Ҳар ой бажарилмаган ишлар ҳақида ахборот беряпмиз. Умид қиламизки, яқин кунларда муаммоларимиз ҳал бўлади.

КУН МАВЗУСИ

СУРХОНДАРЁДА СТАДИОН ТУПРОҒИ СОТИЛДИ

Сурхондарё вилояти Олтинсой туманидаги «Экраз» маҳалласидан нохуш хабар: 24-сонли мактаб майдонидан ҳеч қандай ҳужжатларсиз 50-60 см. чуқурликдаги тупроқ қавлаб олинди, сотиб юборилган. Энди майдон ўрнида катта кўл ҳосил бўлган. Фуқаролар изоҳ талаб қилишганида, «майдонга чим ётқизамиз», деб жавоб беришибди. Чим баҳона тупроқ сотилмоқда.

Махсус техникалар ёрдамида 5-6 кун давомида тупроқ қазиб олинган ва қурилиш қилаётган маҳаллий аҳолига сотиб юборилган. Асосий қисмини эса Хазарбоғ канали қурилишини тендер орқали ютиб олган ташкилотларга улгуржи тарзда сотишган.

Албатта, бу ишлардан мактаб директори, маҳалла раиси, туман экологияси ходимларининг хабари бўлган. Хуллас, болажонларнинг жисмоний тарбия дарсларини ўтиш учун энди майдон йўқ. Балки, энди тупроқдан ҳам пул қилаётганларни жавобгарликка тортиш учун Сурхондарё вилояти ҳокимлиги, Экология бошқармаси ҳаракат қилар?

Наргис ҚОСИМОВА.

Таҳририятдан: юқоридаги ҳолатга аниқлик киритиш мақсадида **Олтинсой туман ҳокимлигига мурожаат қилдик.** Ҳокимлик ахборот хизмати раҳбари **Ўрол Абдурасуловнинг маълум қилишича,** воқеа юзасидан ўрганиш олиб борилган. Чиндан ҳам 24-мактаб майдонининг тупроғи қовлаб олинган, ер пастлатилган. Чунки мактаб спорт майдони нисбатан баланд бўлгани учун уни пастлатиш мақсадида жисмоний тарбия фани ўқитувчилари шахсий ташаббуси билан шу иш амалга оширилиб, майдонга чим ётқизилган. Сотилган тупроқдан йиғилган маблағга чим сотиб олинди.

Бир қарашда олқишга арзирли ташаббусдек тасаввур уйғонади. Аммо бошқа жиҳат саволлар туғдиради. Майдон ва унинг тупроғи мактаб мулк ҳисобланади. На мактаб директори ва на туман халқ таълими бўлими руҳсатисиз, ўқитувчилар бу тарзда тасаруф этиши ва хоҳлаганича иш қилиши қанчалик қонуний? Яна бир мулоҳаза бизни ўйлантирди. Наҳотки, шунча ишдан мактаб раҳбариятининг хабари бўлмаган?

Эслатиб ўтамиз, Ўзбекистон Республикаси Президентининг тегишли қарорларига асосан, умумтаълим ва мактабдан ташқари муассасаларнинг ер участкалари ва кўчмас мулкни Ўзбекистон Республикаси Халқ таълими вазири билан келишмасдан бошқа мақсадларда фойдаланиш тақиқланган.

ТИББИЁТ ҚАЧОН АХБОРОТЛАШТИРИЛАДИ?

Ўзбекистон Республикаси Президентининг Олий Мажлисга йўллаган Мурожаатномасида жорий йилнинг энг устувор вазифаларидан бири этиб, тиббиёт соҳасини рақамлаштириш кўламини ошириш белгиланган.

Мазкур вазифанинг ижроси доирасида мамлакатимизда тиббиёт муассасалари томонидан масофавий хизмат кўрсатиш сонини ошириш ва сифатини яхшилаш, шунингдек, поликлиника ва шифохоналарда электрон ҳужжат юритиш тизимларини жорий этиш жуда долзарб вазифа ҳисобланади.

Аммо ҳанузгача амалиётда телемедицина асосида республика ихтисослаштирилган тиббиёт марказлари ва уларнинг жойлардаги филиаллари ўртасида яқиндан алоқа ўрнатилмаган. Жойларда одамлар ҳалигача ҳар томонлама масофавий диагностика ва даволаш имкониятлари кенгайтирилмаганидан норози. **Ваҳоланки,** илғор республика ихтисослаштирилган тиббиёт марказларимиз

бундай тадбирларни ташкил этишлари учун зарур бўлган ваколат ва имкониятларга эга. Аммо амалда режалар бажарилмай қолмоқда.

Масалан, яқинда дўстим оғир хасталикка чалинди. Шу йўналишдаги ихтисослаштирилган шифохоналарда даволаниб чикди. Деярли барча босқичларда шифокор хулосалари ҳужжатларга тиркалди.

Бугун оилавий поликлиникасидан кўнғироқ қилиб, тиббий кўриқка келишни сўрашибди. **Маълум бўлишича,** оилавий поликлиникадаги врачлар унинг касаллигидан хабари ҳам йўқ экан. Ахир аҳоли билан ҳамон ибтидоий, эски усулда ишлаётган тизим ходимлари буни қаердан ҳам билсин? Аслида барча жараён ахборотлаштирилса,

аҳолининг тиббий кўриқ ва даволаниши автоматик рўйхатга олинса ва ягона базага киритилса, бундай муаммолар учрамасди. Қолаверса, фуқаролар ҳам оворагарчиликлардан халос бўларди.

Бу борада **Соғлиқни сақлаш вазири ўринбосари Абдулла Азизовнинг таъкидлашича,** ахборотлаштириш мураккаб, идоралараро жараён бўлиб, битта вазирликнинг алоҳида ҳаракати кутилган самара бермайди.

Унда кутилган ва кутилаётган самарага эришиш учун нима қилиш керак? Ҳар ҳолда ривожланган давлатлар олимлари МАРСга парвозни режалаётган бир пайтда биз ҳамон оддий тизимни ахборотлаштиришга бош қотираётганимиз ачинарли.

Мақсадбек ФАЙЗ.

МАНТИҚ ҚАНИ?

Сиз тасвирда кўриб турган бу камера пойтахтимиз кўчаларида ҳаракатланаётган автобусга ўрнатилган. Кун иссиғида одамлар оралаётган чиптачига истеҳзоли қарадим унга кўзим тушди.

ЖАМОАТ ТРАНСПОРТИДА ...ЭЭЭННОВАЦИЯ!

Кўрдиму яқинда автобусда телефонини йўқотиб қўйган курсдошим ёдимга тушди. У телефонини топиб бериш бўйича масъул ташкилотларга ҳам ариза ёзди. Бироқ телефон ҳануз топилганича йўқ. Демак, бундай камералар ишламаяпти.

Яна бир кулгили ҳолат. Автобуснинг ўрта ва олдинги эшигига электрон «чиптачи»лар ўрнатилган. Бироқ ундан деярли ҳеч ким фойдаланмаяпти. Чунки «жонли» чиптачи қурилмадан фойдаланишгача йўл ҳақларини йиғиб оляпти. Шу каби мантиқсизликлар ўрнига, илтимос, автобусларга кондиционер ўрнатинглар. Ҳозир сиз йўловчиларга қилишингиз мумкин бўлган ягона яхшилик шу.

САДОҚАТ.

РАИС СЎЗ СЎРАЙДИ

«ҚЎЛБОЛА СИМЁҒОЧЛАР, АБГОР ЙЎЛЛАРИМИЗ БОР»

Ўтган йили маҳалламизда иккита янгилик бўлди: бири 17-мактабимиз қайта таъмирланган бўлса, иккинчиси болажонларимиз учун катта совға – 100 ўринли боғча қурилди. Шу тариқа болажонлар 100 фоиз боғчага қамраб олинди.

Яна бир янгилик, ҳар бир фермер 10 гектардан томчилатиб суғориш тажрибасига ўтди. Ўзим ҳам 10 гектар ерга томчилатиб суғоришни бошладим.

Ўтган йили ўз ташаббусим билан 2 сотих ер майдонида маҳалла идорасини қуришни бошладик. Пойдевор қўйиб, деворини кўтариб, томини ҳам ёпдик. Бироқ эшик-дераза, пардозлаш ишларига келганда моддий

етишмовчилик юзага келди. Лекин ҳоқимият қараб турмади. Уларнинг кўмаги ва яна бир тадбиркор ёрдами билан хайрли ишни охирига етказдик. Ҳозир 6 хонали замонавий маҳалла идорасида фаолият юритяпмиз.

Маҳалламизда ишсизлар йўғу лекин иш ўринлари яратилмагани боис аксарияти хорижда меҳнат қилишмоқда. Ишсиз ёшларимизнинг бир

қисми фермерларда ишлашса, бир қисми мавсумий устачилик ишлари билан банд. Аёлларимизнинг 50 нафардан ортиғи туманимиздаги «Қодир» ва «Сабо» текстиль корхоналарида меҳнат қилишмоқда. 27 нафар ишсиз ёшга ва 8 нафар аёлимизга эса 20 сотихдан ер ажратиб берилди. Улар картошка, қизил ловия, маккажўхори каби турли экин-тинлар қилиб, даро-

мад олишмоқда.

Бизда томорқачилик ҳам яхши ривожланган. Саримсоқпиез, картошка, пиёз, помидор, бодиринг каби полиз маҳсулотлари ҳар бир хонадоннинг ўзидан чиқади.

Муаммоларимиз ҳам йўқ эмас. Маҳалламиздаги 6 та кўча асфальтлаш у ёқда турсин, ҳатто иккитаси шағалланмаган ҳам. Қўлбола симёғочлар ҳам кўп. Уларни бар-

тараф этиш учун 150 та темир-бетон устунлар керак. Электр таъминотини яхшилаш учун битта трансформатор ҳам зарур. Бу масалада тегишли жойларга мурожаат қилганман, лекин ҳозирча натижа йўқ.

Карима МАТМУРОВОВА,
Бўстон тумани «Наврўз» маҳалла фуқаролар йиғини раиси, туман Кенгаши депутати.

«ҚАРИНДОШЛИК АЛОҚАСИНИ УЗИБ ҚЎЙГАН ОДАМ ЖАННАТГА КИРМАЙДИ»

Ёлғиз келдик — ёлғиз кетамиз, аммо ёлғиз яшай олмаймиз. Инсон зоти борки, бошқа одамлар билан, айниқса, қариндош-уруғлар билан ўзаро муносабат ўрнатишга, биргаликда яшашга муҳтож.

Ҳаёт бирдай давом этавермайди, инсонлар бир-бирига яхши-ёмон кунларда шерик ва суянч бўлади. Муқаддас динимизда қариндошларни зиёрат қилиб туриш, уларга меҳр-шафқат кўрсатиш, қариндош-уруғчилик вазифаларини адо қилиш фарз ҳисобланади. Ҳатто ҳадиси шарифларда: «Қариндошлик алоқасини узиб қўйган одам жаннатга кирмайди», деб таъкидланган.

Муаммо нимада? Бироқ орамизда қариндош-уруғчилик ришталарига бепи-санд муносабатда бўладиганлар ҳам учраб туради. Афсуски, таҳлилларга кўра, аксарият оилалардаги жанжалларнинг келиб чиқишига «учинчи шахс аралашуви» деган хулосага келинган. Ҳаттоки, айрим жиноий ишлар ҳам қариндошлар-

нинг ўзаро жанжаллари туфайли содир этилгани ачинарли. Мисол учун, Жиноят ишлари бўйича Миробод туман судида кўриб чиқилган бир ҳолат барчани бирдек ҳайратлантирди.

Тафсилотларга кўра, Нилуфар (исмлар ўзгартирилган) тоғаси Набининг уйига меҳмонга бориб, иззатини унутиб қўяди. Тартиб-таомилга кўра, меҳмоннинг ҳурмати учун ёзилган дастурхон, унинг ётиб дам олишига ажратилган хона, умуман, яратилган барча шарт-шароитни Нилуфар писанд қилмайди. Эрта тонгда уни уйғотган келинойисига ҳе-йўқ, бе-йўқ бақир-чақир қилиб, ҳақоратлай кетади. Бундан жаҳли чиққан янгаси уни тартибга чақиради. Бу орада тоға хонага кириб келади. Тоға ҳам воқеани сўраб-суриштирмай, жияни-

нинг тарафини олади. Икки ўртада жанжал кўтарилади. Қилдан қийиқ ахтарган Наби эса турмуш ўртоғига агарда жиянига нисбатан қўпол муомалада бўладиган бўлса, унда уйдан чиқиб кетишини талаб қилади. Вазиятдан фойдаланишни маъқул кўрган Нилуфар эса янгасини ҳақоратлашда давом этади. Афсуски, бошланган жанжал оила бекасига тан жароҳати етиши билан тугайди.

Жазо бор, аммо... Натижада қариндош-

ларнинг бир-бирига салбий муносабати уларни суд залига-ча етаклаб келди. Оқибатда эр-хотин ўртасига совуқчилик тушди. Албатта, бу ҳолат фарзандларнинг ҳам руҳий ҳолатига таъсир ўтказмай қолмайди. Судда Нилуфар қилмишига пушаймонлигини айтди. Суд томонидан унга тегишли жазо тайинланди. Аммо бу биргина хато туфайли қариндошлик ришталари узилиб кетмаслигига ҳеч ким кафолат бер олмайди.

Яна бир гап.

Донолар айтади: икки нарса доимий бўлмайди: ёшлик ва қувват. Икки нарса бало-офатни қайтаради: садақа ва қариндошлик ришталарини боғлаш. Жамият тараққиёти, қонуний тартиб ва интизомнинг мустаҳкамланишида асосий омил бўлган қариндошлик алоқаларига путур етказаетган бундай кимсалар билан янада кўпроқ шуғулланишимиз, улар қалбида силаи раҳмининг аҳамияти, одамларга яхшилик қилишнинг мукофоти ҳақида тушунтириш ишларини кучайтиришимизга тўғри келади. Бу нарсани эса болаликдан оилада шакллантириб бориш жуда муҳимдир.

**Сурайёхон
ХОЖАМҚУЛОВА,
Жиноят ишлари
бўйича Миробод
туман суди судьяси.**

ВАЗИЯТ

РЕКЛАМА БАННЕРЛАРИНИНГ ОЛИБ ТАШЛАНИШИДА КИМ АЙБДОР?

Жорий йил 8 апрелдан бошлаб, Тошкент шаҳрида реклама баннерларини оммавий бузиб ташлаш ишлари бошланди. Ташқи реклама объектлари эгалари конструкциялар қонуний ўрнатилгани, уларни бузиб ташлаш бўйича топшириқ «юқоридан» келганини таъкидлашди.

Тадбиркорлар ҳокимият вакилларининг ушбу ҳаракатлари ноқонуний экани, чунки баннерлар суд қарорисиз бузиб ташланаётганини айтди.

Бир гуруҳ тадбиркорлик субъектлари ноодатий усул орқали, яъни Президентдан

ёрдам сўраб, ўзларига тегишли бўлган реклама объектларига мурожаатларини жойлаштиришди. Реклама баннерлари хусусидаги саволларга Тошкент шаҳар ҳокими Жаҳонгир Ортиқхўжаев ҳам жавоб беришдан қочди. Бу

борада йўл ҳаракати хавфсизлиги томонидан автоҳалокатларга сабаб бўлаётгани важи ҳам келтириб ўтилганди. Ҳаттоки, Монополияга қарши курашиш қўмитаси пойтахтдаги реклама баннерларининг ярми талабларга жавоб бермаслиги бўйича маълумот тақдим этганди.

Муаммо нимада? Ҳанузгача тадбиркорлар бу иш ким томонидан ёки қайси ташкилотнинг ваколати доирасида амалга оширилгани бўйича маълумотга эга эмас. Расман «мен қилдим» деган мард топилмаяпти. Вақтлар ва баҳоналар эса турлича. Нима бўлганини билиш учун тадбир-

корлар Президентга-ча ўз мурожаатини йўллаган.

Аслида нима бўлган эди? Пойтахтда реклама баннерларининг бузилиши масаласини ўрганган Бизнес-омбудсман халқ депутатлари Тошкент шаҳар Кенгашининг бу тўғрисидаги қарори лойиҳаси адлия органларида ҳуқуқий экспертизадан ўтказилмаганини аниқлади. «Дастлабки ўрганишларга кўра, тадбиркорларга тегишли реклама конструкцияларининг демонтажи халқ депутатлари Тошкент шаҳар Кенгашининг 2021 йил 27 мартдаги 323/37-6-сонли «Тошкент шаҳрида ташқи

реклама соҳасидаги фаолиятни тартибга солиш тўғрисида»ги қарори асосида амалга оширилмоқда», — дейилади Бизнес-омбудсман хабарида.

Нима қилиш керак? Ушбу ҳолат бўйича тадбиркорлар ҳамон жавоб кутишмоқда. Айни пайтда Олий Мажлис Сенатидан халқ депутатлари Тошкент шаҳар Кенгашининг юқоридаги қарорнинг қонунийлигига баҳо бериш ҳамда ваколат доирасида уни қайта кўриб чиқилишида амалий ёрдам бериш сўралган. Демак, воқеалар ривожини кузатиб боришда давом этамиз.

НИЛУФАР.

9 Ёшли қизнинг қотили ким?

Нега прокурорлар суд ҳукмидан норози?

Ўтган йили Асака туманида 9 ёши қизчанинг ваҳшийларча ўз уйида ўлдириб кетилгани борасида турли хил гап-сўзлар тарқалганди. Ўшанда қизчанинг қотили сифатида қўшниси 23 ёшли Асрорахон Ҳамдамова қамоққа олинганди.

Яқинда 10 ойдан бери қамоқда ўтирган аёл айбсиз деб эълон қилиниб, суд залидан озодликка чиқарилди. Ҳолат бўйича ҳар ким ўзича муносабат ва фикр билдирмоқда. Аслида нима бўлган эди? Қизалоқнинг жонига ким қасд қилган?

Бош прокуратура маълумотига кўра, тўпланган далилларга асосан, дастлабки терговда А.Ҳамдамова 2020 йил 21 июнь куни қўшнисининг уйига ўғрилиқ мақсадида киргани ва у ердан пул олганига гувоҳ бўлган қизнинг танасига бир неча мартаба пичоқ билан жароҳат етказиб, уни қасддан ўлдиргани аниқланган. Шунингдек, унинг ўғирлик ҳамда фирибгарлик жиноятларини содир этгани ўз исботини топган. Тўрт нафар гувоҳ аёлнинг мар-

хума қизнинг хонадонидан югуриб чиққанини кўришган ва бошқа далиллар билан тўлиқ исботланган.

Муаммо нимада? Тергов давомида аниқланган ва исботланган далил ҳамда важлар суд томонидан инobatга олинмаган, ўта оғир жиноят ҳаракатларига етарли баҳо берилмаган.

Ваҳоланки, А.Ҳамдамова ўз айбига икромлигини баён қилган. Жумладан, қўшнисининг уйига ўғирлик

мақсадида киргани ва шу қўшнининг қизи (мархума) уни кўриб қолганидан қўрқиб, норасидани пичоқ билан ўлдирганини тан олган. Энг муҳими, А.Ҳамдаванинг икромлик кўрсатувлари реал воқеликка асослангани ва ихтиёрий равишда берилгани суд-психология экспертизаси хулосаси билан тасдиқланган.

Вазият қандай? Шу тариқа Андижон вилояти суди жиноят ишлари бўйича судлов ҳайъатининг

2021 йил 5 майдаги ҳукми билан А.Ҳамдамова фақатгина фирибгарликда, яъни мархума қизнинг онасига тегишли бўлган тилла занжирни алдов йўли билан қўлга киритишда айбдор деб топилиб, унга нисбатан 2 йил муддатга озодликдан чеклаш жазоси тайинланган. Ўғирлик, босқинчилик ва мудҳиш жиноят – қотиллик юзасидан у оқланган. Шу боис Андижон вилояти прокуратураси томонидан вилоят суди жиноят ишлари бўйича судлов ҳайъатининг ҳукмига нисбатан Олий судга апелляция тартибида протест келтирилди. Демак, вилоят суди томонидан оқланган судланувчининг «айбсиз» экани ҳақида суднинг якуний ҳукми қонуний кучга

кирмасдан туриб, хулоса қилишга ҳали эрта. Чунки иш бўйича судлов жараёнлари мавжуд ҳужжатлар, далиллар, гувоҳларнинг кўрсатувлари, айблов хулосасига асос қилиб келтирилган бошқа жиҳатларга вилоят суди томонидан ҳар томонлама муносиб баҳо берилмаганини кўрсатиб турибди.

Яна бир гап. Этибор берган бўлсангиз, кейинги пайтда Андижон вилоятида ғалати воқеалар бўляпти. Бир сонияда жиноятчиға ёки мутлақо айбсиз кишиға айланиб қолганини кўриб, ҳайратланишнинг кераги йўқ. Хўш, 9 ёшли қизчанинг қотили ким? Бу саволга жавобни кутишда давом этамиз.

Нилуфар ЮНУСОВА.

БИР МУРОЖААТ ИЗИДАН...

ПРОКУРОР ПРОТЕСТИ НЕГА БАЖАРИЛМАЯПТИ?

Таҳририятимизга Қорақалпоғистон Республикаси Тўрткўл тумани Пахтачи овул фуқаролар йиғини 54-уйда яшовчи Т.Худойберганавадан мурожаат келиб тушди.

Унда ёзилишича, фуқарога аввалроқ фойдаланиш учун ажратиб берилган ер майдони бошқа бир фуқарога турар жой учун бериб юборилган. Қизик томони, 2018 йил туман архитектори имзоси билан бу майдон Т.Худойберганавага қурилиш қурмаслик шарти билан ажратилган. Аммо шундан сўнг муаммолар чиқа бошлаган.

Гап шундаки, бу ер аслида аввалроқ Р.Розумбетовага турар жой қуриш учун ажратилган. Яъни туман ҳокимининг 2016 йилги 940-сонли қарорига кўра, фуқаро 600 квадрат

ер майдонида қурилишни бошлаб юборганди. Табиийки, бу Т.Худойберганавага ёқмайди. Шу боис ҳуқуқини талаб қилиб, мутасадди ташкилотларга мурожаат қилади. Натижада Тўрткўл туман прокурори О.Худойберганава томонидан 2017 йил туман ҳокими қарорига протест киритилади. Ва ҳудудда қурилиш қурмаслик ҳақида туман ҳокимлигига топшириқ берилади.

Аммо орадан ўтган вақт давомида белгиланган ҳудудда қурилиш ишлари давом этмоқда. Энг ёмони, мурожаатчи барпо қилган боғзор текислаб ташланди.

Биз ҳолатга изоҳ бериш учун туман ҳокимлиги қурилиш бўлими бошлиғи Бобур Қуранбоев билан боғландик. Масъул мутахассис бу ҳолатни ўрганиб, тез кунларда жавоб берилишини маълум қилди.

Тез фурсатларда мавзуга яна қайтамиз.

Хайрулло АБДУРАҲМОНОВ.

РАИС СЎЗ СЎРАЙДИ

Маҳалламизда бунёдкорлик ишлари авжида. Айти пайтда 5 қаватли 80 та хонадонга эга кўп қаватли уйлар қурилмақда. Шунингдек, Ўрмонбек қишлоғимизда Ўрмонбек зиёратгоҳи барпо этилмақда. Лойиҳалар тайёр, тез кунларда қурилиш ишлари бошланади.

«ЯНГИ ИДОРАДА ИШ БОШЛАЙМИЗ»

Ҳудудимиз туман марказидан 12 км. олисда жойлашган бўлса-да, газ, электр таъминотидан муаммолар йўқ. 80 фоиз табиий газ, 20 фоизи газ баллонлардан иборат. Мавжуд 5 та кўчамизнинг ҳар бирига ичимлик сув тармоғи тортилган. Маҳалламиз 2022 йил «Обод маҳалла» дастурига туширилгач асфальтлаш ишларини олиб борамиз.

Андижонликларга хос бизнинг маҳаллада ҳам ишсизлик деярли йўқ. Негаки, тадбиркорларимиз кўп. Биргина, «Тожмаҳал» текстиль корхонамизда 150 нафардан ортиқ аёлларимиз банд. Корхонада тайёрланаётган спорт кийимлари, аёллар ва эркеклар кийимлари тўғридан-тўғри Туркияга экспорт қилинмоқда.

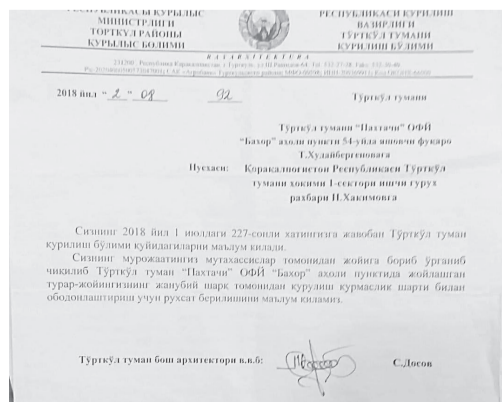
Маҳалламизда иссиқхона ҳам яхши ривожланмоқда. Айти пайтда 50 дан ортиқ хонадонда иссиқхона бор. Уларда помидор-бодринг, лимон ва турли кўчатлар

Замира НУРИДДИНОВА, Балиқчи тумани «Мумтоз» маҳалла фуқаролар йиғини раиси.

етиштирилмоқда.

Янгиликдан яна бири, тадбиркоримиз томонидан хусусий шерикчилик асосида янги маҳалла идораси қуриляпти. Насиб, тез орада замонавий шароитларга эга бинода иш бошлаймиз. Бу ерда компьютер маркази, сартарошхона, тикувчилик каби хизмат кўрсатиш ва ишлаб чиқариш йўналишлари ишга туширилиб, кўплаб янги иш ўринлари яратилади.

Сўнги икки-уч кунлик болалар билан боғлиқ воқеликларга бой бўлмоқда. Дастлаб Самарқанд ва Тошкент шаҳарларида «Меҳрибонлик» уйи битирувчиларига уй-жой ажратишдаги ноаниқликлар муҳокамалар марказида бўлган бўлса, кейинчалик айнан уларнинг пойтахтга адолат истаб келгани ва уларга нисбатан зўрлик ишлатилгани ҳақида хабар берилди.

САМАРҚАНДДА

НЕГА БОЛАЛАР ХЎРЛАНДИ?

Шу кунларда яна Самарқанд вилоятининг Окдарё туманидаги 63-сонли мактаб-интернатдаги аянчли ҳолат шов-шувларга сабаб бўлди.

«Меҳрибонлик» уйлари билан боғлиқ ҳолатда Сенат назоратга олгани, Ички ишлар вазирлиги хизмат текширувчи тайинлагани, тегишли видеотасвирларни судга тақдим этганини билдирди. Айни ҳолатда ҳар икки томон бир-бирини айбламоқда: жабрланувчилар уларга нисбатан куч ишлатилганини иддао қилаётган бўлса, иккинчи томон битирувчилар масъулларга қаршилик кўрсатганини айтмоқда. Ҳозирча ҳолат бўйича аниқ маълумот йўқ ва суд якуни кутилмоқда.

Иккинчи вазият янада аянчлироқ: тармоқларда тарқалган суратларда Окдарё туманидаги 63-сонли мактаб-интернати болалари

йиртиқ-ямоқ кийимда, кўз ва юз қисмлари кўқарган ҳолда тасвирланган, улар ҳатто кир ювиш ва шу каби ишларга жалб қилинган. Айтиш керакки, суратлар тарқалган куннинг эртасигаёқ Самарқанд вилояти ҳоқими Эркинжон Турдимов муассасага ташриф буюрган ва бу ердаги ҳолат бўйича қатор эътирозларини билдирган. Соҳанинг вилоят мутасаддиларига интернатда таълим олаётганларга яшаши ва ўқиши учун зарур шарт-шароит яратиш борасида қатор топшириқларни берган. Шунингдек, ҳолат бўйича тегишли органлар тез фурсатда ҳуқуқий баҳо беришини билдирган. Ўз навбатида, вилоят халқ таълими бошқармаси фаолияти давомида масъулиятсизликка йўл қўйган масъуллар билан тузилган меҳнат шартномалари бекор қилиниб, амалдаги қонунчиликка мувофиқ

суриштирув ишлари давом этаётганини қайд этган.

Хўш, юқоридаги икки ҳолатни нима боғлаб турибди? Болалар! Бу ҳолатда тарозининг бир палласида йиллар давомида ота-она меҳридан мосуво бўлиб, давлат ғамхўрлигида вояга етган ва бугун катта ҳаётда ўз ўрнини топишга интилаётган ёшлар муаммоси турган бўлса, иккинчисида ҳали норасида болаларнинг жабр чекаётгани, зуғум кўраётгани турибди. Албатта, ҳар икки вазиятни

ҳам оқлаб бўлмайди. Узоқ эмас, яқин тарихимиз — 2018 йилда ҳам Самарқанд шаҳридаги 64-сонли мактаб-интернатда содир бўлган мудҳиш воқеалар кескин муҳокамаларга сабаб бўлган эди. Бу ҳолат ҳам вилоят ҳоқими томонидан ўрганилган ва тезликда зарур чора-тадбирлар белгиланган эди. Бу ҳолатда ҳам шундай. Боз устига, Сенат ҳам воқеликни ўз назоратига олган.

Шу ўринда бир мулоҳаза: содир этилган ҳолатга ҳуқуқий

баҳо бериш донишманд судьяларга тан, албатта. Айбланувчиларга нисбатан қонуний жазо тайинланишига-да шубҳа йўқ. Бироқ бизни бошқа нарса ўйлантиради. Хўш, бугун вояга етмаганлар билан ишлаш масаласи давлат сиёсати даражасига кўтарилмаганми? Уларнинг ҳам маънан, ҳам жисмонан баркамол вояга етиши учун озмунча ишлар қилинганми?! Маҳаллий ҳокимликдан тортиб, ички ишлар, таълим тизимида вояга етмаганлар билан ишловчи масъуллар сони озми? Прокуратура-чи? Прокуратура органининг ҳар бир бўғинида бевоқифа улар билан ишловчи масъул ходим борлигига қарамай, шундоғам кўнгли ўксик болаларнинг бу тариқа хўрликка дучор бўлганини қандай

изоҳлаш мумкин? **Яна бир гап:** Бир гуруҳ ишига нолойиқ, давлат сиёсатини «менсимайдиган», «ўзбошимча» раҳбар ёки раҳбарчаларнинг «иши»ни ўрганиш учун ҳар доим Сенат, ҳоким овора бўлиши шартми? Аслида улар нега ўз мансабини суиистеъмол қилишади? Ёки улар учун бу тарбиянинг «янги усули»ми? Саволлар кўп, лекин аниқ жавоб бормикан? Нима, мактаб-интернат тарбияланувчилари жамиятнинг ўғай болаларими?!

Бугун тарбия ўчоғида ишлаётган «дахолар» шу ҳақиқатни англаб олинг — мурғак қалбларга етказилган озор йиллар давомида ўчмайди.

Дониёр ЮСУПОВ.

КЎЗГУ

ВАЗИРНИНГ ОИЛАСИ ЛОЙИҲАЛАРНИ ТЕНДЕРСИЗ ОЛИШИ МУМКИНМИ?

Бугунги кунда қурилиш соҳасига оид барча ҳолатларда муаммоларнинг кўплиги кундай равшан. Янги қурилган уйлarning сифатидан тортиб, қурилиш материалларининг яроқсизлиги-ю, соҳага доир коррупцион ҳолатларнинг мавжудлиги бор гап.

Бундан бир ой олдин Қурилиш вазирининг оиласига тегишли «Трест-12» компанияси борасида турли гап-сўзлар тарқалган. Жумладан, ушбу компания Олий Мажлис Қонунчилик палатаси биносини таъмирлаш ҳамда фасад қисмини реконструкция қилиш бўйича 16,5 млрд. сўмлик давлат харидини тендерсиз қўлга киритгани, Тошкентдаги Ислон цивилизацияси марказини қуриш бўйича 988,2 млрд. сўмлик лойиҳага ҳам тендер савдоларисиз эга чиққани бўйича маълумотлар тасдиқ-

лангани шов-шувларга сабаб бўлган. **Аслида ҳолат қандай?** Коррупцияга қарши курашиш агентлиги томонидан сўнги хулоса тақдим этилди. Унга кўра, Қурилиш вазирини Ботир Зокировнинг оила аъзоларига алоқадор бўлган «Трест-12» компанияси қўлга киритган лойиҳаларда манфаатлар тўқнашуви бўлгани тасдиқланган. Мазкур компания тендерсиз 5 трлн. сўмлик лойиҳаларни амалга оширган. Афсуски, «Трест-12» қўлга киритган давлат харидларига Қурилиш вазирлигининг ҳам

алоқаси бор. Бундан ташқари, ўтган йили ўтказилган давлат харидларининг 48 фоизи тендерсиз амалга оширилгани аниқланган. **Қандай чоралар кўрилмоқда?** Афсуски, бундай ҳолатлар бошқа ҳудудларда ҳам йўқ эмас. Айни пайтда Антикоррупция агентлиги томонидан турли фармойишлар ва баённомалар билан давлат харидларини амалга ошириш, қурилиш объектларини тендерсиз беришни тақиқлашга оид қонунчиликка ўзгартириш киритиш бўйича таклифлар тайёрланган.

Яна бир гап. Қонунга ўзгартиришлар киритилиши бундай ҳолатларни олдини олармикан? Вазирнинг ўзи ва оила аъзолари миллиардлаб маблағларга эгаллик қилиб турган бўлса, бошқалардан нимани кутиш мумкин. Сал олдин вазир жаноблари ўзини роса оқлаб чиқишлар қилган эди. Энди буёғи нима бўлади? Танишбилишчилик авж олган

вазирликдан нимани ҳам кутиш мумкин? Бизда масъул шахслар, яъни лавозимдаги шахслар токи масъулият билан, виждонан ўз ишига ёндашмас экан, бундай ҳолатларнинг олдини олиш қийин. Аммо жазо чоралари хусусида ҳам яна бир карра ўйлаб кўрилса, яхши бўларди.

Нилуфар ЮНУСОВА.

КУНЛИК АВТОМОБИЛЬ

ИЖАРАСИ НЕГА РИВОЖЛАНМАЯПТИ?

Сўнги йилларда республикамизда автомобилларни қисқа муддатли ижарага бериш хизмати ривожланмоқда, ҳозирда бундай фаолият билан шўғулланувчи 30 га яқин ташкилот мавжуд.

Бу, албатта, тадбиркорликнинг ушбу турига яратилаётган кенг имкониятлар самараси. Аммо айтиш керакки, бундай фаолиятда ечимини қутаётган муаммолар ҳам йўқ эмас.

Қандай шароит яратилган? «Енгил автомобиллар ва мототранспорт воситаларини қисқа муддатли ижарага бериш тартиби тўғрисида»ги Низомга кўра, қисқа муддатли ижарага бериш шартномаси 30 кундан ортиқ бўлмаган муддатга ёзма тарзда тузилади. Бунда шартномани нотариал расмийлаштириш ҳамда ДЙХХХ органларидан рўйхатдан ўтказиш талаб этил-

майди. Автомобиль ижараси учун паспорт, ҳайдовчилик гувоҳномаси, тиббий кўрикдан ўтганлик ҳақида маълумотнома ҳамда гаров депозити киритилганини тасдиқловчи ҳужжат бўлса кифоя. Фақат техник соз, видеорегистраторлар ва GPS навигаторлар билан жиҳозланган ҳамда техник кўрикдан ўтган транспорт қисқа муддатли ижарага берилади.

Қандай муаммолар бор? Соҳа масъулларининг айтишича, автомобиль ижарасининг расмийлаштириш ва таъминоти **ички ва ташқи туризм оқишмига** боғлиқ. Зеро, хорижда ҳам бундай

хизматдан фойдаланувчиларнинг асосий қисмини сайёҳлар ташкил этади. Бизда ҳам мижозларнинг қарийб 70 фоизи чет эллик сайёҳлар ва юртимизга бирор юмуш билан узоқ бўлмаган вақтга келган хорижликлардан иборат.

Яна бир масала — хорижда автомобильни ижарага беришда мижознинг электрон картаси ёки ҳисоб-рақамидаги маълум миқдордаги суммани **кафолат депозити** сифатида 14 кундан 40 кунгача бўлган муддатга «музлатиб қўйиш» мумкин. Афсуски, бизда бунинг имкони йўқ. Натижада кечикиб келган йўл ҳаракати қоидаларини бузганлик учун жарималарни ундиришда мижознинг инсофига таянишдан бошқа илож қолмайди. Тўғри, жаримани қонуний йўл билан ундиришнинг имкони бор. Аммо ушбу жараён амалда жуда мураккаб.

Яна **автосуғурта** бўйича ҳам муаммолар йўқ эмас. Хорижда автомобилни ижарага олишда мижоз 3 турдаги

суғурта шартномасини имзолайди. Бироқ бизда суғурта ишлари мижознинг вақтини олмаслик ва ортиқча овозгарчиликларга сабаб бўлмаслиги учун кўп ҳолларда ижарага берувчи томонидан суғурта қилинади. Аммо суғурта бадалини ундириш деярли 2 йилга чўзилган ва зиятлар ҳам мавжуд. Бу ҳолат, асосан, ИТХ содир бўлгандан кейинги жараёнлар узоқ вақтга чўзилиши билан боғлиқ. Демак, автомобилга етказилган зарарни баҳолаш масалаларини қайта кўриб чиқиш керак. Чунки аксарият ҳолларда етказилган зарар учун белгиланган сумма амалда зарарни қоплашга етмайди.

Нархлар қандай?

Ҳозирда соҳа компаниялари таклиф этаётган нархлар деярли бир хил. Мисол учун, энг арзон таклиф — «Spark» ни бир суткага 175 минг сўмга олиш мумкин. «Nexia-3» ва «Cobalt» 225 минг сўмдан, «Malibu» ва «Captive» маркасига қараб 400-700 мингдан сўмдан таклиф этилмоқда. Энг қим-

мат нарх — 1 млн. сўмга «Prado» автомобилни 24 соатга олиш мумкин.

Мижозлар нимадан норози? Айтиш керакки, автомобилларда фақат Ўзбекистон бўйлаб ҳаракатланиш мумкин ва кунлик километр бўйича чекловлар мавжуд. Қайд этилишича, нотекис йўллар автомобилга сезиларли зарар етказгани сабабли масофага чеклов ўрнатилган. Шунингдек, хизмат ҳудудлар миқёсида кенг ривожланмаган. Аксарият ижарага берувчилар пойтахтда жойлашган. Агар ижара компаниялари бутун республика бўйлаб ўз филиалларини очса ва бунда мижозларга автомобильни бир манзилдан олиб, иккинчисига топшириш имконияти яратилса, нур устига нур бўларди. Қолаверса, ҳар қадамда «Pit Stop» қаҳвахоналарига эҳтиёж бор. Шунда узоқ йўлга отланган сайёҳлар ушбу қаҳвахоналарда тўхтаб, автомобилни таъмирлатиши, ором олишлари мумкин бўлади.

С.ИСМАТОВ

РАИС СЎЗ СЎРАЙДИ

«БАЪЗИ МУАММОЛАРНИ ҚАНДАЙ ҲАЛ ЭТИШГА БОШ ҚОТАДИ»

Маҳалламиз туман марказида жойлашган бўлиб, бугунги кунда ободонлаштириш ва бунёдкорлик ишлари авжида. Энг аввало, «Аёллар дафтари» ва «Ёшлар дафтари»га киритилганлар борасида ишларни амалга оширмоқдамиз.

Аҳоли бандилигини таъминлаш борасида бир қанча амалий ишларни қилган бўлсак-да, афсуски, айтиш керакки, бундай ҳам 125 нафар киши иш излаб хорижда чиқиб кетган.

Муаммо нимада? Барча муаммоларни уддабуронлик билан ҳал этиш мумкин. Аммо шундай муаммолар борки, нима қилишни, қандай йўл тутишни билмай қола-

ди киши. Мисол учун, ҳудудимизда 86 ёшли биринчи гуруҳ ногирони ёлғиз ўзи яшайди. У кишига қараб туриш учун қаровчи қўйганмиз олдида. Тиббий хизматидан тортиб, озиқ-овқатига эътибор берамиз. Порталга «Иккинчи жаҳон уруши қатнашчиси бўлсам-да, менга ҳеч нарса берилмади, ҳеч ким эътибор қилмади» дея муро-

жаат қилибди. Уруш тугаган йили бу киши 10 ёшли бола бўлган. Қилаётган талаби эса ақлга сиғмайди. «Ҳужжатларингизни тақдим этинг, давлат ҳаммани рўйхатга киритган» десак ҳам тушунмай тортишяпти. Албатта, шунга ўхшаш вазиятлар бўлиб туради. Тинимсиз ташкилотларга ва порталга мурожаат қиладиганлар, афсус-

ки, бор. Мурожаатлар учун яхлит тизим ташкил этилиши керак. Раис нима қилиши, мурожаатни қандай ҳал қилиши кераклиги борасида ва бошқа чоралар бўйича бўлиши шарт.

Таклиф. Бугунги кунда олдингидай мажлисбозликлар йўқ. Маҳалла раиси бор имкониятини ишга солиб ишласа бўлади. Аммо 30 фоизлик

устамадан ҳанузгача дарак йўқ. 10 фоиз қўшиб беришяпти. Шу айтилган 30 фоизлик қилиб берилса, яхши бўларди. Бу бўйича мутасаддилар эътибор қаратишди, деган умиддамиз.

Ўролбой ТОШНИЁЗОВ
Жомбой туманидаги «Шодлик» маҳалла фуқаролар йиғини раиси.

ЙЎЛДАН АВВАЛ ВИЖДОН БУЗИЛГАН

Яқинда тармоқларда бир видео тарқалди. Унда туркиялик журналист кўчада пайдо бўлган бир чуқурлик ва унинг автомобилларга келтираётган зарарини глобал муаммо сифатида танқид қилган.

Журналист томонидан мамлакат имижига учун ўта уятли ҳолат сифатида баҳоланган ушбу ҳодиса ўзбекистонлик кузатувчилар томонидан шунчаки оддий воқеа сифатида қарши олингани рост. Ҳатто журналист устидан «топган мавзунинг қара» дея кулганлар ҳам бўлди. Чунки мамлакатимизда, ҳатто Тошкентнинг айрим марказий

кўчаларида, ҳар қадамда шундай ўйдим-чуқурликларга дуч келамиз ва бунга одатий ҳол сифатида ўрганиб ҳам қолганимиз.

Аслида, бу ҳал қилиб бўлмайдиган жиддий муаммо эмас. Фақат йўлсозларимиз бунинг учун виждонан ишласа бўлгани. Аммо ўша виждон ҳақида кўп гапираверганимиз учунми, ҳеч фойдаси бўлмаяпти. Демак, йўл қурилиши масъулари виждон билан қўрқитиб бўлмайдди. Энди уларга нисбатан жиддийроқ чора кўриш вақти аллақачон келган.

Эшитишимча, айрим ривожланган давлатларда кўчалардаги шундай носоз-

ликдан бирон автомобиль зарар кўрса, ҳайдовчи тегишли идорани судга бериб, «отнинг калласидек» жарима ундираётган экан. Йўлсозлар шунинг учун доимо сергак тураркан. Ҳатто бунга жамоатчилик ҳам жалб қилинар, агар кимдир кўчада шундай носозликни кўриб қолса, бу ҳақда тезда тегишли идорага хабар бераркан. Йўлсозлар эса катта жариманинг олди олингани учун фуқарони рағбатлантираётган экан.

Фуқаролик кодексининг 57-боб, 985-моддасида ғайриқонуний ҳаракат (ҳаракатсизлик) туфайли фуқаронинг шахсига ёки мол-мулкига етказилган зарар, шунингдек, юридик шахсга етказилган зарар,

шу жумладан, бой берилган фойда зарарни етказган шахс томонидан тўлиқ ҳажмда қопланиши лозимлиги кўрсатилган бўлсада, шу пайтгача бирор ҳайдовчининг йўлсозларни судга бериб, жарима ундирганини эшитмадик.

Балки бунга ушбу модданинг ғализ, тушунарсиз, жавобгарлик аниқ кўрсатилмай, «зарарни тўласа ҳам бўлади, тўламаса ҳам бўлади» қабилида ёзилгани, ёки ҳайдовчилар ўзбекчиликка бориб, «судма-суд юраманми» деб қўл силтаб кетаётгани сабабчи

бўлаётгандир. Қолаверса, кўпчилигимиз бу ҳуқуқимизни билмаймиз ҳам.

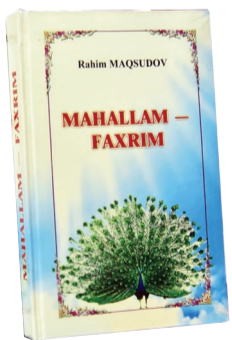
Хуллас, юрист ва депутат сифатида бу борадаги ҳуқуқий ҳужжатларга бугунги кун талаб ва таклифи, хорижий тажрибадан келиб чиққан ҳолда ўзгариш ва қўшимчалар киритиш мақсадга мувофиқ деб ўйлайман. Акс ҳолда, жавобгарлик тайин бўлмагани учун виждонсизлик давом этаверади. Жабрини эса ҳайдовчилар тортаверади.

Жаҳонгир ЗИЯЕВ.

КИТОБ ЖАВОНИНГИЗГА

МАЪНАВИЙ ИЛДИЗИМИЗ ИНЪИКОСИ

Тажрибали журналист Раҳим Мақсудовнинг «Маҳаллам — фахрим» номли китоби «Mahalla» nashriyot-matbaa uyі» масъулияти чекланган жамияти томонидан чоп этилди.

Мазкур асарда муаллиф ўзи туғилиб ўсган маскан — Навоий вилоятининг Қизилтепа туманидаги барча маҳаллалар, уларнинг тарихи ва бугунги ҳаёти, топонимик номларнинг келиб чиқиши, бу ерда яшаётган юртпарвар, фидокор инсонлар ҳақидаги маълумотлар билан таништиради.

Китобни ўқир экансиз, Қизилтепа туманининг ҳар бир маҳалласи, қишлоғи

кўчаларини кезиб чиққандек, меҳнаткаш ва танти одамлари билан мароқли суҳбатлашгандек бўласиз. Бошқача айтганда, қизилтепалик жўмард инсонлар, улар яшаётган мухит, табиий шароит, амалга оширилаётган бунёдкорликлар ҳақида ёрқин тасаввур ҳосил қиласиз.

Ушбу нашр орқали туманда яшаб келаётган ижодкорларнинг она юрт, истиклол, халқимизга хос буюқ

фазилатларни мадҳ этувчи шеърларидан ҳам баҳраманд бўлишингиз мумкин.

Мутолаадан сўнг шундай ҳис пайдо

бўладики, қанийди, юртимиздаги ҳар бир туман ва шаҳар маҳаллалари ҳақида ҳам шундай китоблар нашр қилинса. Бу

бизга том маънода ўзбек маҳаллаларининг тўлиқ кўринишидаги энциклопедиясини тақдим этган бўларди. Шу мақсадда маҳалла ва оилани қўллаб-қувватлаш вазиригининг туман ва шаҳар бўлимларини ўз ҳудудларидаги маҳаллалар тарихи бағишланган ана шундай китоблар тайёрлаш бўйича ҳамкорликка чорлаб қоламиз.

Т.ШЕРНАЕВ

Mahalla

Ижтимоий-сиёсий, маънавий-маърифий газетаси

МУАССИС:

«Mahalla» nashriyot-matbaa uyі» масъулияти чекланган жамияти

Бош директор
Бахтиёр АБДУСАТТОРОВ

Ўзбекистон Республикаси Президенти Администрацияси ҳузуридаги Ахборот ва оммавий коммуникациялар агентлиги томонидан 2019 йил 24 сентябрда 0019 рақами билан давлат рўйхатидан ўтказилган.

Бош муҳаррир
Санжар ИСМАТОВ

Нашр навбатчиси: Р. Юсупов

Навбатчи: У. Ибодинов

Саҳифаловчи: И. Болтаев

Таҳририят манзили:
Тошкент шаҳри, Мустақиллик шоҳкўчаси, 59-уй. Индекс: 100192

Телефонлар:

Қабулхона: 71 233-39-89,

Котибият: 71 237-56-80,

Факс: 71 233-10-73.

Баҳоси келишилган нарҳда.

Газета таҳририят компьютер марказида саҳифаланди ва офсет усулида босилди.

Нашр кўрсаткичи: 148

«Шарқ» нашриёт-матбаа акциядорлик компанияси босмаҳонасида чоп этилди. Босмаҳона манзили: Тошкент шаҳри, Буюк Турон кўчаси, 41-уй. Формати — А-3, 6 босма табоқ, 8500 нусхада чоп этилди. Буюртма Г-618

1 2 3 4 5 6